

Tutustukaa
HELSINKIIN
KIERTOKÄYNTIPÄIVILLÄ 1-8. III.

Koko maailmassa yleensä pidetään

K A A S U A

tarkoituksenmukaisimpana
talousspolttoaineena.

KAASULLA

*keitetään
paistetaan
leivotaan
silitetään
jäähdytetään*

**nopeasti, siististi ja
halvalla.**

Käykää näyttelyssämme

KASARMIKATU 32.

HELSINGIN KAUPUNGIN KAASULAITOS

HELSINKI-SEURAN
KIERTOKÄYNNIT

MAALISKUUN 1-8 P:NÄ 1936

HELSINGISSÄ 1936
HELSINGIN UUSI KIRJAPAINO
OSAKEYHTIÖ

Helsinki-Seuran kiertokäynnit.

Sarja 1.	Aika	Kerrallaan henk.
Presidentinlinna	klo 14	1, 5 ja 8 p:nä maalisk
Yliopiston kirjasto	” 17 ja 18	joka arkipäivä
Sinebrychoff'in kokoelmat	” 12, 13, 14	kaikkina päivinä paitsi maan
Tähtitorni	” 19—20	joka päivä
Suomen Yleisradiotalo	” 13 ja 18	joka päivä
Hels kaup kaasalaitos	” 9, 10 ja 11	joka arkipäivä
” kunnalliskoti	” 14 ja 15	joka päivä
Seurasaaen museo	” 12 ja 1/2 14	joka päivä
Uusmaalaisen Osakuntatalo	” 10,30 ja 14,15	2,3,4,5,6,7,8 p:nä maalisk.
Suomi-Filmi	” 12 täsmälleen	joka päivä
		50 h.
		50 h.
		30 h.
		25 h.
		25 h.
		30 h.
		20—30 h.
		50 h.
		30 h.
Sarja 2.	Aika	Kerrallaan henk.
Suomenlinna	*	joka päivä
Suomen Kansallisteatterin näyttämö	klo 15 ja 16	4, 5, 6, 7 ja 8 p. maalisk.
Ritarihuone	” 12, 13, 14	joka päivä
Kone ja Silta O. Y.	” 1/2 13—14	5 p:nä maalisk. (kaikk. 40 h.)
Arabia	” 13 ja 14	joka arkipäivä
Uusi Pesula	” 13—14	3 ja 5 p:nä maalisk.
Juutalaisen seurak. synagooga	” 7. 3. klo 1/2 10 — 1/2 12. (rukousaika)	4. 3. ja 5. 3. klo 11
Osuusliike Elanto	klo 10, 10,30 ja 11	kaikkina päiv. paitsi lauant. ja sunn.
Meriväen kasarmi	(1. ja 8. 3.) klo 12, 13, 14, 15.	(2—6. 3.) klo 13 ja 14
Tähtitorni	klo 19—20	joka päivä
		25 h.
		50 h.
		50 h.
		30 h.
		60 h.
		25 h.

* Laivojen lähtö Eteläsatamasta sunn. (1.—8. 3.) klo 9,50, 12 ja 13,30.
 lauant. (7. 3.) klo 9,50 ja 13,30.
 muina p. (2—6. 3.) klo 9,50 ja 12.

Sarja 3. (myydään ainoastaan 40 kuponkia)	Aika	Kerrallaan henk.
Suomen Kaapelitehdas	klo 10—11	2 ja 4 p. maalisk. 20 h.
Kyläsaaren puhdistuslaitos	" 10, 11, 14	joka päivä 175—200 h.
Kansallismuseo	" 12 ja 13	kaikkina päiv. paitsi lauant. ... 20—30 h.
Hels. Puhelinkeskus. (Töölön keskus)	" 12—14 ja 14—20	joka arkip.; sunn. 12—16 10 h.
Presidentinlinna	" 14	1, 5 ja 8 p:nä maalisk. 50 h.
Kone ja Silta Oy.	" 1/2 13—14	5 p:nä maalisk. 40 h.
Yliopiston kirjasto	" 17 ja 18	joka arkipäivä 50 h.
Kaasulaitos	" 9, 10 ja 11	joka arkipäivä 30 h.
Rautatieaseman ravintolan keittiö	" 14—16	joka päivä 15 h.
Suomi-Filmi	" 12 täsmälleen	joka päivä
Sarja 4.	Aika	Kerrallaan henk.
Rautatieaseman ravintolan keittiö	klo 14—16	joka päivä 15 h.
Kahvila Torni (näköala)	" 11—12	joka päivä 40 h.
Valtioneuvoston linna	" 13, 14	1, 4 ja 8 p:nä 50 h.
Yliopiston eläintieteellinen museo	" 10 ja 11	2, 4 ja 6 p:nä 40 h.
Teknillinen Korkeakoulu	" 14 täsmälleen	1, 4 ja 8 p:nä 40 h.
Suomen Sähkölamputehdas	" 1/2 13—14	2, 4 ja 6 p:nä 45 h.
Suomen Yleisradiofalo	" 13 ja 18	joka päivä 25 h.
" Kaapelitehdas	" 10—11	2 ja 4 p:nä 20 h.
Helsingin kaupungintalo	" 11, 12, 13, 14 ja 15,	1 ja 8 p:nä 30 h.
Suomi-Filmi	" 12 täsmälleen	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 p:nä 30 h.

Sarja 5.	Aika	Kerrallaan henk.
Hels. kaup. teurastamo	klo 7, 10, 11 ja 12	joka arkipäivä 150 h.
Presidentinlinna	" 14	1, 5 ja 8 p:nä 50 h.
Uusmaalaisen Osakuntatalo	" 10.30 ja 14.15	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 p:nä 50 h.
Eduskuntatalo	" 10—12 arkipäiv.	ja koko päivän sunnuntaisin 25 h.
Ateneum	" 11, 12, 13, 14 joka päivä	(ei maan.) keskiv. myös 18 ja 19 50 h.
Valkoisen kaartin kasarmi	" 13 ja 14,30 (1. ja 8. 3.)	joka klo 14,30 (2—7. 3.) 120 h.
Ritarihuone	" 12, 13, 14	joka päivä 30 h.
Kyläsaaren puhdistuslaitos	" 10, 11, 14	joka päivä 175 h.
Teknillinen korkeakoulu	" 14 täsmälleen	1, 4 ja 8 p:nä 50 h.
Seurasaren museo	" 12 ja 1/2 14	joka päivä (paitsi lauant.) 30 h.
Sarja 6.	Aika	Kerrallaan henk.
Presidentinlinna	klo 14	1, 5 ja 8 p:nä 50 h.
Säätytalo	" 12, 15	1, 4 ja 8 p:nä 50 h.
Osuustukkukauppa	" 8	joka arkipäivä 60 h.
Karjakeskuskunta	" 1/2 10 (tiist.; pekon. valm.)	joka arkipäivä 40 h.
Uusi Pesula	" 13—14	3 ja 5 p:nä 30 h.
Juutalaisen seurak. synagooga	" 7.3 3. klo 1/2 10—1/2 12. (rukousaika)	4. 3. ja 5. 3. klo 11 30 h.
Yliopiston kasvitiet. puutarha	" 11	joka arkipäivä 30 h.
Hels. Autokomppania	" 12, 13 ja 14 (1. ja 8. 3.)	ja klo 9 ja 10 (6. ja 7. 3.) ja (2—5. 3) klo 13 ja 14 40 h.
Hels. Yliopiston hammasklinikka	" 13—14	2, 3, 5 ja 6 p:nä 30 h.
Suomen Sähkölampputehdas	" 1/2 13—14	2, 4 ja 6 p:nä 45 h.

Sarja 7.	Aika	Kerrallaan henk.
Sinebryhoffin kokoelmat	klo 12, 13, 14	kalkkina päivinä paitsi maanant. 30 h.
Presidentinlinna	14	1, 5 ja 8 p:nä 50 h.
Valkoisen kaartin kasarmi	13 ja 14,30 (1. ja 8. 3.)	ja klo 14,30 (2-7. 3) 120 h.
Kaupunginkirjasto (Rikhardink.)	12-12,30	joka päivä 50 h.
Hels. kaup. vesijohtolaitos	12, 12,30 ja 15	2-7 3. 50 h.
Eduskuntatalo	10-12 arkip.	ja koko p. sunn. 25 h.
Ateneum	11, 12, 13, 14 joka p.	(ei maan.) kesk. myös 18 ja 19 50 h.
Hels. Autokomppania	12, 13 ja 14 (1 ja 8. 3.)	ja klo 9 ja 10 (6. ja 7. 3) ja (2-5. 3.) klo 13 ja 14 40 h.
Työväen suojelumuseo	12-14	joka päivä (paitsi maan.) 50 h.
Suomenlinna	*	
Sarja 8.	Aika	Kerrallaan henk.
Ateneum	klo 11, 12, 13, 14 joka p.	(ei maan.) kesk. myös 18 ja 19 50 h.
Kansallisteatterin näyttämö	15 ja 16	4, 5, 6, 7 ja 8 p. 50 h.
Suomi-Filmi	12 täsmälleen	joka päivä 30 h.
Valtioneuvoston linna	13 ja 14	1, 4 ja 8 p. 50 h.
Hels. kaup. Sähkölaitos	10-11	2, 3, 4, 5, 6, 7/III. 30 h.
Hels. Kaup. Kunnalliskoti	14, 15	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8/III. 50 h.
Eduskuntatalo	10-12 arkip.	ja koko p. sunn. 25 h.
Ulkoministerin virka-asunto	11, 12, 13, 14	3, 4, 5, 6, 7, 8 p. 30 h.
Voston juhlahuoneisto	12, 13, 14, 15	joka päivä 75 h.
Rautatiemuseo	11-12	joka päivä 40 h.
Torni (näköala)		

Sarja 9.	Aika	Kerrallaan henk.
Arabia	13 ja 14	joka arkipäivä
Presidentinlinna	" 14	1, 5 ja 8 p:nä
Kaupunginkirjasto (Kallio)	" 11 ja 11,30	joka päivä
Hels. kaup. vesijohtolaitos	" 12, 13,30 ja 15	joka arkipäivä
Aleksis Kiven kansakoulu	" 12, 13,	1, 2 ja 3 p:nä suom. opast.
Osuusliike Elanto	" 12, 13,	4 p:nä ruots. opast.
Hels. kaup. palok. Kallion paloasema ..	" 10, 10,30 ja 11	kaikkina päiv. paitsi lauant. ja sunn. 25 h.
Hels. kaup. teurastamo	" 9, 10 ja 11	joka päivä
Sofianlehdon pikkulasten koti	" 7, 10, 11 ja 12	joka arkipäivä
Suomen Sähkötampptehtas	" 12-13, ja 17-18	joka päivä
	" 1/2 13-14	2, 4 ja 6 p:nä
		45 h.
Sarja 10.	Aika	Kerrallaan henk.
Tiikan uusi sotilassairaala	klo 14, 14,30, 15 ja 15,30 ..	1. ja 8. 3. sekä 4. 3.
Stockmann	" 9-11	joka arkipäivä
Hels. kaup. Museo	" 12, 13 ja 14	kaikk. päiv. paitsi perj. ja lauant. 50 h.
Uusmaalaisen Osakuntatalo	" 10,30 ja 14,15	2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. p:nä
Suomenlinna	" *	50 h.
Kaupunginkirjasto (Rikhardink.)	" 12-12,30	joka päivä
Tornin (näköala)	" 11-12	joka päivä
Hels. kaup. Sähkölaitos	" 10-11	2. 3. 4. 5. 6. 7. 3.
Hels. kaup. Pääpaloasema	" 9, 10 ja 11	joka päivä
Vallgårdens svenska folkskola	" 11, 11,30, 12, 12,30, 13, 13,30	2, 3 ja 4 p:nä
		25 h.

* Kts. muist. siv. 3

Sarja 11. (myydään ainoastaan 60 kuponkia.)	Aika	Kerrallaan henk.
Suomen Kansallisteatterin näyttämö	klo 15 ja 16	4. 5. 6. 7. ja 8. p 50 h.
Ritarihuone	" 12, 13 ja 14	joka päivä 30 h.
Eläintieteellinen museo	" 10-11	2. 4. 6. p:nä 40 h.
Rautatieaseman ravintolan keittiö	" 14-16	joka päivä 15 h.
Valtioneuvoston linna	" 13, 14	1. 4. ja 8. p. 50 h.
Presidentinlinna	" 14	1. 5. ja 8. p. 50 h.
Karl Fazerin karamellitehdas	" 10-13	3. 3. (Huom! ainoastaan 60 kup.) 2 ryhmää, 30 henkeä kerrallaan
Hels. kaup. teurastamo	" 7, 10, 11 ja 12	joka arkip. 150 h.
Tilkan uusi sotilassairaala	" 14, 14,30, 15 ja 15,30	1. 4. 8. p:nä 50 h.
Hels. kaupungintalo	" 11, 12, 13, 14 ja 15	sunnuntaisin 30 h.
Sarja 12.	Aika	Kerrallaan henk.
Tähtitorni	klo 19-20	joka päivä 25 h.
Suomen Yleisradiotalo	" 13 ja 18	joka päivä 25 h.
Suomi-Filmi	" 12 täsmälleen	joka päivä 30 h.
Hels. Autokomppania	" 12, 13 ja 14 (1. ja 8. 3.)	klo 9 ja 10 (6. ja 7. 3.), klo 13 ja 14 (2-5. 3.)
Stockmann	" 9-11	joka arkipäivä 40 h.
Vainvientiäsuuliike Valio	" 10,20 alkaen joka 20:s min. klo 14:ään tarj. kahv. ja jäät.	7. 3. 50 h.
Seurasaren museo	" 12 ja 1/2 14	joka päivä (paitsi lauant.) 30 h.
Hufvudstadsbladets sätter och tryckeri	" 15-16	4 ja 6 p:nä 30 h.
Ulkoministeriön virkahuoneisto	" 11, 12, 13 ja 14	3. 4. 5. 6. 7 ja 8 p:nä
neuvoston juhlahuoneisto	" 12-14	1. 4. ja 8. p:nä 30 h.
Pohjalaisten Osakuntatalo	" 12-14	1. 4. ja 8. p:nä 30 h.

SUURKAUPUNKI!

Autoja, autoja, autoja, loistavia ikkunoita, isoja rakennuksia, ravintoloita, moottoriharjoja torilla, teattereita, lisälehti-sähkösanomia, ulkomaanlaivoja, hissejä ylös, hissejä alas, raitiovaunuja, tavarataloja, mainosvalojen väritemmelystä, makkarakärriä. . .

Ja ihmisiä kaikkialla, yhä uusia ihmisiä ja taas ihmisiä, vieraita kasvoja. . . Mistä ne kaikki tulevatkaan? Minne menevät?

Ilmeellinen elämänsinfonia, joka kiihkeänä soi lakkaamatta, loppumatta.

Pienemmistä oloista saapunut melkein läähättää tämän kaiken keskellä, vaikkapa hän vain seisoisikin paikallaan ja katselisi. Se on olemisen tahtia, jonka pelkkä ajattelemisenkin häntä väsyttää. Ja hän ihmettelee, miten ne raukat, joiden on pakko täällä elää, sortumatta, läikähtymättä kestävät tätä päivästä toiseen?

Mutta me voimme epäillä, että hän on sentään pohjaltaan jo ruumiillisestikin uupunut. Hän on ehkä toispaikkakuntalaisen tavoin kierrellyt katselemassa nähtävyyksiä, kolunnut museoita ja taidekokoelmia, istunut iltoja teatterissa ja oopperassa ja kaikki väliajat puuduttanut jalkojaan ihanien myymäläpöytien vieressä, mihin rakas parempi puolisko ilmeisesti on päättänyt asettua loppuiäkseen. Miten kummalla nämä ihmiset täällä jaksavat?

Tästä hänen ihmettelystään eivät hyvät suurkaupunkilaiset tiedä mitään. Sillä heille ei kaupunki ole mitään. He ovat siitä yhtä häiriintymättömiä kuin suuren konesalin työmiehet jyrisevistä ja meluavista koneistaan. He ovat

HELSINGIN tuntemuksen aakkosia:

A sanoo A t e n e u m
B sanoo B o t a n i c u m
C sanoo C o l o m b i a

Tietysti olette nähnyt Colombian kultakalat akvaariossaan Aleksanterinkadulla? Ja luonnollisesti juotte päiväkahvinne jossakin kolmesta Colombia-kahvilasta ja tiedätte siten «muhean» Colombia-kahvin ihmeelliset ominaisuudet! Mutta tiedätekö myöskin, missä on Colombian leipomo, josta ovat kotoisin nuo herkulliset wienerleivät, brioshit, kaa-kut ja muut?

 Colombian Kahvi Oy., Mikonk. 9

Mainoskahvilat ja kahvimyymälät:

Helsingissä: Aleksanterink. 13. Keskusk. 4, Siltasaarenk. 12. Viipurissa: Karjalank. 19. Kahvilähettämöimme Helsingissä: Keskuksessa puh. 27 940, Siltasaarella puh. 73 432. Viipurissa: puh. 4345.

Leipomo ja konditoria: Museokatu 15, puh. 47693.

Pöytäastiasto, jossa parhaiten toteutuu vaatimus:

TAITEELLISEMPIÄ KÄYTTÖ-ESINEITÄ — HUOKEAMMALLA

on Arabian SINIVALKO. Kauneutensa ohella se on perin käytännöllinenkin: mahtuu kaapissa vähään tilaan ja on helppo kuljetella muutoissa kevyessä ja kätevässä pakkauksessaan. Astiastoa — joka maksaa vain 350 mk. — voi täydentää SINIVALKO-kahvikupeilla (66 mk. tus.), -kermakolla ja -sokerikolla (13 mk. pari) sekä viilikehloilla, munakupeilla ja vuo'illa.

ARABIA

siihen tottuneet. Ja heillä on työnsä ja toimensa eikä heillä ole aikaa kiinnittää sanottavampaa huomiota ympäristöön, joka sitäpaitsi on aivan sellainen kuin sen heidän mielestään pitää ollakin. Suurkaupunkilainen ansaitsee nimittäin leipänsä otsansa hiessä aivan niinkuin ihmiset maaseudulla, on 6—8 tuntia työpaikassaan, palaa väsyneenä kotiin, syö perheensä keskuudessa ateriansa ja paneutuu levolle useimmiten sulkien sekä silmänsä että korvansa kaikilta niiltä houkutuksilta, joita tykyttävä maailma ympärillä virittelee. Loppujen lopuksi hän vain poikkeuksellisesti joutuu ottamaan osaa esim. n. s. huvielämään, joka räikeänä paistaa lehtien ilmoituspalstoilta. Ei hän ole samassa säälitävässä asemassa, kuin toispaikkakuntalainen, jolla on henki menossa hänen koettaessaan lyhyen vierailunsa aikana ehtiä joka paikkaan.

Tämän juttelun me voimme hyvin paikallistaa rakkaaseen Helsinkiimme, sillä se on jo tuollainen todellinen suurkaupunki. Ja helsinkiläinenkin osaa jo olla ympäristöstään täysin piittaamaton. Hän on pian kuin pariislainen, joka syntyy, menee naimisiin ja kuolee samassa korttelissa. Todettiinhan eräässä kiertokyselyssä, että Pariisin kansakoululapsista vähemmän kuin puolet oli käynyt kaupungin läpi virtaavan Seine-joen toisella puolella. Kuinka moni eiralainen tuntee Vallilan, tai kruunuhakalainen Töölön?

Ja kuinka moni tietää tästä jalosta kaupungistaan ylipäänsä paljon mitään?

Jo alun kolmattakymmentä vuotta sitten huomattiin eräässä helsinkiläisessä koulussa, että muutaman yläluokan oppilaista vain yksi oli käynyt yliopiston veistokuvakokeilmissa, Cygnaeuksen galleriassa, kasvitieteellisessä puutarhassa ja parissa muussa nähtävyyksipaikassa. Ja hänestäkin todettiin, että hän oli samana syksynä muuttanut Helsinkiin ja nähnyt nuo ihmeet aikaisemmin olleessaan täällä vanhempiensa kanssa turistimatalla. Mutta nyt hän oli tullut

*Kivaa
eikö jee?*

**HERKKU,
joka maistuu
KAIKILLE!**

Kysykää aina VALION herkullista kermajäätelöä! Saatavana paitsi pulkoina myös erilaisissa pakkauksissa, 1/4 l., 1/2 l. ja 1/1 l. Tilaukset puh. 62630

VALION
kermajäätelöä

*Kuinka ihanaa
jäätelöä!*

**HYVÄ
KAHVI**

**KIRVOITTA
KIELEN!**

Kaikkihan tietävät, että keskustelu sujuu vilkkaasti hyvän kahvin ääressä. Jos kahvi on S.O.K:n paahtimon kokeneiden ammattimiesten paahtamaa, voitte huoletta tarjota sitä ystäville ja olla vakuuttunut heidän tyytyväisyydestään. Kehoitamme Tei-

tä erikoisesti ottamaan kokeeksi uusimpia sekoituksiamme **KULTAKAHVIA** ja **HOPEAKAHVIA**.

Myytävänä kaikissa S.O.K:n jäsenosuuskaupoissa.

S. O. K.

helsinkiläiseksi ja senjälkeen hän ei enää käynyt missään.

Tämä on tyypillistä, mutta ei suinkaan oikein. Täytyyhän toki sentään tuntea se seutu, jolla asuu! Ja semminkin, kun asuu Hessingissä, jossa on näkemistä loppumattomiin. Tämän kirjoittaja, joka yhdeksän viikon vanhasta on ollut pääkaupunkilainen, oli ennen myöskin musta lammas, mutta sai sitten eräänä kesäpäivänä ajatuksen näytellä ulkomaalaista ja lähteä turistiautossa kiertomatkalle. Saksankielistä selitystä kuunnellen hän sitten tutustui omaan kaupunkiinsa ja tuli hämmästyksestä aivan mykäksi. Ei olisi uskonut, että rakas Helsinkimme sisälsi niin paljon ihmeellistä — eikä matkailijoille kuitenkaan näytetty sisältäpäin muuta kuin ulkomuseo. Mutta tuollainen on kuitenkin vielä sängen ulko-kohtaista, sellaista, minkä jokainen voi nähdä, kunhan vain viitsii jalkojaan vaivata ja *mitä pääsee näkemään koska lahansa*.

Suurkaupunki-Helsinki on loppujen lopuksi kuitenkin jotakin aivan muuta. Tämä jättiläismuurahaiskeko, jossa me asumme, on suurenmoinen, tarkasti harkittu järjestelmä tuhansine koneistoineen, nivelineen, elimistöineen ja toimihenkilöineen, joiden kaikkien tarkoituksena on yhteisvoimin luoda se kokonaisuus, jota me tarvitsemme saadaksemme elämämme sujumaan mahdollisimman kitisemättömänä ja mukavana. Ja tätä, mikä lieneekin kotikylässämme kaikkein mielenkiintoisinta, ei tavallisesti päästetä lainkaan katsomaan.

Mutta nyt tapahtuu poikkeus, nyt juuri, tämän vihkon ilmestyttyä. Lukekaapa, mitä täällä jäljempänä sanotaan, niin ette tahdo uskoa silmiänne: ukset avataan, salat tuodaan julki, aarteet näytetään! Millä tempulla suuret herrat ja viranomaiset on saatu tähän taivutetuiksi, ei ole tiedossa, eikä meidän autakaan jäädä sitä ällistelemään, vaan nyt on kiireesti käytettävä tilaisuutta, sillä pian napsautetaan lukot

RYIJYT
LANGAT
ja kaikenlaiset
KÄSITYÖTARPEET

saatte edullisesti ja nopeasti meiltä. Lankavarastomme on pohjoismaiden monipuolisin ja pysyväisessä ryijynäyttelyssämme (Kalevank. 12. Avoimna: arkip. 9—5, lauant. 9—3. Pääsy vapaa) voitte tutustua suureen valikoimaan kauniita ryijyjä ja erilaisia käsitöitä.

OSAKYHTIÖ NEOVIUS

Helsinki, Kalevank. 12 Puh. 25 811

Helsingin myymälät:

Annankatu 21. Puh. 25 811
Mikonkatu 2. Puh. 28 733
Museokatu 34. Puh. 44 895
Turuntie 34. Puh. 45 916

Toinen Linja 2. Puh. 72 030
Viiskulma (Fredrikink. 19).
Puh. 35 377
Hämeentie 35. Puh. 72 261

Nykyaikainen perheenemäntä

tietää, että »pesupäivät» kodeissa nykyään ovat sekä ajan että rahan tuhlausta. Hän lähettää pesunsa sinne missä se hoidetaan asiantuntemuksella ja tarkoituksenalaisena.

Asiakkaamme voivat itse käydä tehtaassamme, tutustuakseen pesumenetelmäämme. Pesumenetelmässämme ei ole mitään salaisuuksia, me näytämme mielihyvin pesun eri asteet.

Kaikki pesussa käyttämämme pesuaineet tarkastaa prof. O. Routala.

Kun meillä lisäksi on yli 20-vuoden kokemus, voivat perheenneidit luottamuksella kääntyä puoleemme.

UUSI PESULA OSAKEYHTIÖ

LAUTATARHANKATU 6.

PUH. 71 831 & 71 844

taas umpeen ja sen jälkeen on turha enää mennä koputtelemaan oville. Silloin on taas »Pääsy asiattomille kielletty».

Todellinen satumaaailma näytetään nyt kaikille, jotka sitä haluavat. Ja me voimme olla vakuuttuneita, että se tempaa meidät mukaansa. Me tulemme olemaan sitä hartaampia ja nöyrempiä, mitä pitemmälle me kierroksellamme ehdimme ja me tulemme lyömään kätemme yhteen ja hämmästyneinä huudahtamaan: »Meillä ei ole ollut tästä kaikesta aavistustakaan!» Onko täällä tosiaan näin suurenmoista! Onko tämä nyt tämä meidän tavallinen Helsingimme!

Mutta lopputulos tulee kaikilla olemaan sama: on tämä sentään vähän eri hieno kaupunki! Oikein rinta pullistuu. Me tulemme ylpeiksi tästä *meidän* Helsingistämme.

No niin — ja nyt me alamme.

»Asiattomat tervetulleet!»

Agapetus.

OTKn hallintotalo
Hämeentie 19.

OTKn vaatetusteh-
tainten valmisteita
saadaan **Elannosta**

Hämeentie 19 (OTKn talo)
Aleksanterink. 7.

HUVIAJELUA VIIME VUOSISADAN RAITIOVAUNULLA.

Helsingin raitiotieliikenne alkoi 1891, jolloin ensimmäiset hevosen vetämät raitiovaunut ryhtyivät liikennöimään Töölön—Kaivopuiston ja »Söörnäisiin»—Kauppatorin, sittemmin »Söörnäisiin»—Lapinlahden linjoilla. Hevosraitiovaunut eivät kuitenkaan ajanpitkään vastanneet kasvavan liikenteen tarpeita, ja 1901 otettiin halvempi ja tehokkaampi sähkökäyttöön raitiovaunujen liikevoimana. Paljon hauskoja muistoja liittyy noihin entisiin »hyviin» aikoihin, jolloin hevosvoimat olivat vielä oikeata hevosvoimaa. Tasamaalla riitti vetäjäksi yksi ajokki, mutta pahoissa ahteissa, kuten Kalevankadun (silloisen Vladimirinkadun) mäessä, liitettiin valjakkoon vielä toinen hevonen lisäksi, jäätävällä kelillä saivat matkustajatkin nousta vaunusta avustamaan vaunun hinnaamista mäen päälle.

Helsinkiviikon kunniaksi on Raitiotie ja Omnibus Osakeyhtiö kunnostanut yhden näistä vaunuvanhuksista, joka oikeaan vanhaan tyyliin liikennöi Töölön—Erottajan väliä molempina sunnuntaina 1. ja 8. p:nä klo 12—17. Nuorilla helsinkiläisillä on täten ainutlaatuinen tilaisuus kokeilla, miltä entisajan raitiokyyti hevospelillä tuntui, ja vanhat kaupunkimme asukkaat saavat verrytellä entisiä muistoja. Vaunun kuljettaja on aikoinaan ajanut samoja vaunuja niiden ollessa vakinaisessa käytössä ja henkilökunta on puettu alkuperäisiin univormuihin. Vaunuun otetaan kerrallaan 20 matkustajaa, joilta peritään pieni maksu Helsinki-Seuran hyväksi. Halukkailla on tilaisuus matkan aikana liittyä jäseniksi seuraan.

Kaupungintalo.

Osoite yleisölle: P. Esplanaadik. 11—13.

1800-luvun loppupuolella tuli kysymys Helsingin kaupungintalosta tärkeäksi. Kaupunginviranomaiset katsoivat silloisen Seurahuoneen tarkoitukseen sopivaksi asemansa ja Senaatintorin varrella olevien kaupungin talojen läheisyyden vuoksi. Lokakuun 17 päivänä 1901 allekirjoitettiin yhtiön Hels. Societetshus Aktiebolag ja kaupungin välinen kauppakirja. Kauppahinta oli Smk. 800,000:—. Kaupunki ei kuitenkaan heti ottanut taloa haltuunsa, vaan äsken perustettu yhtiö Aktiebolaget Societetshuset järjesti, tai kenties oikeammin, jatkoi hotelli- ja ravintolaliikettä johtaja W. Noschiksen johdolla. Seurahuoneelle alkoi uusi kukoistusaika ja täällä vietettiin kaikki pääkaupungin hienommat juhlat, joitten joukossa Kajanuksen johtamat populäärikonsertit olivat erittäin suosittuja.

Kaupunki kasvoi ja sen hallinto vaati suurempia tiloja. Hotelli ja ravintola sai väistyä rahatoimikamarin ja muiden kaupungin laitosten tieltä. Huhtikuun 12 päivänä 1913 vietettiin hotellin jäähyväisjuhla. Keväällä 1914 muutti hotelli uuteen huoneistoon ja vanhasta Seurahuoneesta iloisine muistoinen tuli vakava ja arvokas virasto. Sodan aikana oli merisotaväen sairaala Seurahuoneen suuressa salissa. Rahatoimisto muutti saliin v. 1922.

Kun kaupunki vuonna 1931 otti haltuunsa ent. Stockmannin ja Hels. Osakepankin talot, muutti m.m. rahatoimisto viimeksimainittuun taloon. Nyt sai Kaupunginvaltuusto sopivan istuntosalin kauniista juhlasalista, joka täydelleen uusittiin. Samanaikaisesti sisustettiin Kaupunginhallituksen työhuoneet ja silloin rakennettiin myös se Sofiankadun yli vievä käytävä, joka yhdistää vanhan Seurahuoneen Hels. Osakepankin taloon.

Seurahuoneista, tilavine ja viihtyisine huoneustoineen, joita rakennettiin eri puolille maamme, tuli seurapiirien iloisten yhdessäolojen

viettopaikkoja kotien ulkopuolella. Saattaa hyvin ymmärtää, että sellaista huvitteluhuoneustoa suuresti tarvittiin Helsingissä 1800-luvun alussa. Helsingistä oli tullut pääkaupunki, yliopisto oli muutettu Turusta, ja kaupungin asukasluku kasvoi kasvamistaan.

1820-luvulle asti oli seurapiirien juhlat, tanssiaiset, naamiaiset y. m. pidetty Suurtorin varrella olevassa vanhassa Raatihuoneessa. Mutta huoneisto lienee käynyt ahtaaksi. Ehrenströmin laatiman Helsingin asemakaavan mukaan oli Esikaupunkitorin (Kasarmintorin) eteläosa varattu teatteria ja hotellirakennusta varten. Siihen aiottiin luultavasti sijoittaa uusi ajanmukainen juhlahuoneisto. Siitä ei kuitenkaan tullut mitään.

20-luvun loppupuolella päättivät muutamat rohkeat helsinkiläiset perustaa yhtiön ja rakentaa Seurahuoneen hotelleineen ja juhlahuoneistoineen. Jo 30 päivänä huhtikuuta 1828 ostettiin ensimmäinen osa kahdesta tarkoitukseen aiotusta tontista Pohj. Esplanadinkatu N:o 11—13. Yhtiön »Bolaget för Societé-Hus-Inrättning» johtokunnan jäsenenä allekirjoitti kauppakirjan m. m. arkkitehti C. L. Engel, joka myös laati komean seurahuonetalon piirustukset ja kustannusarvion. Uuden yhtiön säännöt vahvistettiin vasta 19 päivänä helmikuuta 1831. Rakennustyöt oli kuitenkin aloitettu jo vuonna 1830 ja loppuun suoritettiin vuonna 1833. Rakennusaikana oli yhtiöllä taloudellisia vaikeuksia voitettavinaan. Osakkeiden merkintä ei antanut odotettua tulosta, ja rakennuskustannukset nousivat suuremmiksi kuin oli arvioitu.

Vaikeudet lienee kuitenkin voitettu, sillä 8 päivänä joulukuuta 1833 vietettiin talossa ensimmäinen suuri juhla, naamiaiset. Saman kuum 18 päivänä pidettiin suuret juhlat H. M. Keisarin nimipäivän kunniaksi. Sen päivän iltana oli kenraalikuvernööri Thesleff kutsunut 400 vierasta tanssiaisiin Seurahuoneen suureen saliin. Joulukuun 22 päivänä pidettiin ensimmäiset tilaustanssiaiset eli piknik. Näihin tanssiseuroihin eli piknikkeihin pääsi ainoastaan yhteiskunnan »kerma»: upseerit, virkamiehet, ylioppilaat ja hienompi porvaristo.

Yliopiston 200-vuotisjuhlan aikana pidettiin joukko juhlia ja päivällisiä Seurahuoneella ja kun Aleksanteri II perintöruhtinaana v. 1842 vieraili maassamme, oli myös juhla hänen kunniakseen järjestetty sinne.

Maisterinvihkiäisissä v. 1857, jolloin m. m. Runeberg tuli teologian tohtoriksi, oli tanssiaiset määrätty pidettäväksi Seurahuoneella, mutta kenraalikuvernööri kreivi Berg, joka ei ollut saanut kutsua, kielsi juhlan. Kutsutut pitivät kuitenkin juhlan omissa nimissään ja niin oli se ikävyys poistettu. Ruotsinmaalaisten vieraiden kunniaksi vietetyssä juhlassa piti E. A. Nordenskiöld sen puheen, joka aiheutti hänen joutumisensa maanpakoon. Säätyvaltiopäivien aikana pitivät säädety päivällisensä Seurahuoneella.

HARTWALL'in

VIRVOKKEITA

NAUTITAAN

KAIKKIALLA

SUOMESSA!

Suuri juhlasali, joka alkuaan oli ollut päärakennuksen läntisessä osassa, hävitettiin vuonna 1863. Luultavaa on, että hotellihuoneiden kasvava kysyntä aiheutti tämän rakennusmuutoksen. Uusi juhlasali rakennettiin pihan puolelle arkkitehti Dalströmin suunnitelman mukaan. Konserttisalin rakentamisajatus näyttää olleen vaikuttavana, sillä piirustuksissa on salin friisi koristettu tunnettujen säveltäjien nimillä. 80-luvulla pidettiin täällä konsertteja 3 kertaa viikossa. 1887 laajennettiin sali nykyiseen kokoonsa ja lisäksi tuli kaksi lämpiötä, Kaupunginvaltuuston nykyiset keskusteluhuoneet. Salin nykyinen koristelu on professori G. Nyströmin laatima. Tältä ajalta on peräisin tunnettu Sofiasali, joka kuitenkin ensin näyttää kuuluneen asuinhuoneistoon (hotellinjohtajan?).

Sähkölaitos:

Osoite yleisölle: P. Robertink. 1—3.

Kaupungin sähkölaitos alkoi toimintansa v. 1909. Ennen sitä huolehtivat osittaisesta sähköntarpeesta kaupungissa pienemmät yksityityrittäjät.

Sähkölaitoksen höyryvoima-asema, joka sijaitsee Sörnäisten niemellä, käyttää polttoaineena kivihiiltä. Sen katila- ja höyryturpiiniteho on 30000 kW ja se on kyllin suuri huolehtimaan kaupungin koko kuormasta, jollainen tarve voi sattua milloin sähkölaitokselle »raakavoimaa» syöttävät kaukovoimalaitokset (Imatra ja Ahvenkoski) jostain syystä keskeyttävät virranannon.

Voima-asemalta siirretään sähköteho maanalaisia kaapeleita myöten ala-asemille, joista suurin sijaitsee Kasarminkadun ja P. R oobertinkadun kulmassa. Siirtojännite on 5000 ja 35000 voltia. Ala-asemilla saavat kuluttajat sähkövirtansa ja täältä käsin ohjataan myös kaupungin katuvalot. Osa kuluttajista (suurkuluttajat) saa kuitenkin käyttövirtansa suurjännitteisenä ja muuntavat sen itse. Kuluttajat saavat joko tasa- tai vaihtovirtaa pääasiassa sen mukaan missä osassa kaupunkia he asuvat. Heidän lamppujännitteensä on normaalisesti 125 V.

Sähkölaitos syöttää myös kaupungin raitioiteitä ja lähintä maaseutuympäristöä.

V. 1935 oli sähkölaitoksen yhteinen virrankehitys noin 83 milj. kW-tuntia. Sen bruttotulot olivat noin 82 milj. markkaa ja nettoylijäämä noin 39 milj. markkaa.

Helsingin kaupungin vesijohtolaitos.

Helsinkiin rakennettiin vesijohto jo vuonna 1876 ja oli vesi hitaasti suodatettua jokivettä. Silloinen suodatinlaitos rakennettiin Vanhassa kaupungissa olevalle Vantaanjoen suussa sijaitsevalle Siltasaarelle. Vesi osoittautui kuitenkin pian ala-arvoiseksi ja vuonna 1909 ruvettiin Vantaanjoen vettä puhdistamaan kemiallisesti. Siltasaarelle rakennettiin puhdistusasema ja entiset suodattimet voitiin muuttaa uusia tarkoituksia varten. Kulutuksen kasvaessa kävi tämäkin laitos pieneksi. Aikoinansa myönnettiin määrärahat laajenuksia varten, ja vuonna 1928 oli laitos valmiina nykyisessä asussaan.

Veden puhdistamisen periaatteena on kemiallinen saostaminen, selkeyttäminen, sterilisoiminen ja suodattaminen. Noin 400 metriä Vantaanjoen yli johtavan Hämeentien sillan pohjoispuolella on punertava, tehdasmallinen tiilirakennus Koskelan niityllä, mihinkä vesi pumpataan joesta. Siellä siihen lisätään alumiinisulfaattia ja kalkkia. Tämä sekoitus johdetaan saostusaltaisiin, joissa se saostuu ja puhdistaa veden savesta ja humusaineista, mitkä antavat vedelle ruskean värin. Saostusaltaita on kolme, ja II ja III altaan välillä lisätään veteen kloria sterilisoimista varten.

Kun vesi on hitaasti kulkenut saostusaltaiden kautta, johdetaan se putkia myöten 600 metrin pituisen matkan (m. m. osaksi uudessa Hämeentien sillassa) päässä oleviin Siltasaaren amerikkalaisiin pika-

suodattimiin, missä erotetaan vedestä loput saostusjäännöksistä, jotka eivät ole laskeutuneet altaisiin. Suodatuksen jälkeen joutuu vesi puhdistusaltaaseen, mistä se pumpataan kaupunkiin ynnä Alppilan mäellä olevaan vesilinnaan.

Samassa rakennuksessa, missä ovat suodattimet, ovat myöskin keskipakoispumput, joilla vesi pumpataan kaupunkiin. Vantaanjoen länsipuolella on rakennus, missä on kaksi vanhaa kosken vesivoimalla käyvää mäntäpumppua, mitkä ovat siinä uskollisesti käyneet aina hamasta vesijohtolaitoksen alkuajoista lähtien. Samassa vanhassa rakennuksessa on myöskin sähkögeneraattori, mistä laitos saa osan sähkövoimastansa ja mikä generaattori käy myöskin kosken vesivoimalla. Tämän vanhan rakennuksen vieressä on punainen tiilirakennus, missä on höyryllä käyvä sähkögeneraattori, mikä on varalta, jos varsinainen sähkövirta kaupungista yhdestä tai toisesta syystä katkeaisi.

Kaupungin teurastamo.

Osoite yleisöä varten: Työpajak. 2.

Kysymys suurkaupunkien varustamisesta elintarpeilla on eräitä niitä kysymyksiä, joiden ratkaisu ei ole helpoimpia. Ensisijassa kaipaavat elintarpeiden tyydyttämisen kannalta huomiota sellaiset elintarpeet, jotka muodostavat huomattavan osan väestön jokapäiväisestä ravinnosta, mutta jotka ovat laadultaan sellaisia, että ne, ennenkuin ne joutuvat tuottajalta kuluttajan käytettäväksi, voivat pilaantua, taikka käydä laadultaan huonommiksi, jopa muuttua siinä määrin, että voivat käydä terveydelle vaarallisiksikin. Tällainen elintarve on liha. Tämän johdosta on yhteiskuntien velvollisuus pitää huoli siitä, että näitten elintarpeiden asianmukaista käsittelyä varten on olemassa sellaisia laitoksia, kuin teurastamot, lihantarkastamot, jäähdyttämöt, tukku-markkinapaikat y. m.

Kaupunginvaltuusto päätti v. 1930 rakentaa Helsinkiin uuden teurastamon. Valtuusto oli jo v. 1928 asettanut uuden rakennustoimikunnan, jonka laatiman, 37 miljoonaan markkaan nousevan rakennussuunnitelman mukaan laitos oli rakennettava. Uusi ehdotus erosi alkuperäisestä siinä,

että teurastusosastojen ja karjapihan rakennuksiin nähden oli tehty huomattavia supistuksia, mutta ehdotettiin sen sijaan rakennettavaksi erityinen osasto lihan tukkukauppaa varten. Oli otettava huomioon, että suurin osa kaupungissa käytetystä lihasta on maaseudulla teurastettua ja vain pieni osa sellaista, joka on kaupungissa teurastettu. — Rakennustyöt alkoivat huhtikuussa 1931.

Ennenkuin laitoksen toiminta alkoi, toimitettiin teurastus Taivallahden teurastamossa, kaupunkiin maaseudulta tuodun tarkastamattoman lihan tarkastus toimitettiin taas Maanviljelijäin Maitokeskuksen talossa, Salomoninkadun varrella sijaitsevassa lihantarkastamossa. Lihantarkastamon viressä Annankadulla tapahtui myös lihatukkukauppa. Nyt on kaikki nämä eri toimitukset keskitetty tähän laitokseen. Laitoksessa on kaksi teurastusosastoa, toinen suurkarjaa ja toinen sikoja varten. Siinä sijaitsee myös lihantarkastamo maaseudulla teurastetun, tarkastamattoman lihan tarkastusta varten. Myös on olemassa suuri ja tilava halli lihatukkukauppaa varten. On erikoisesti otettava huomioon, että lihatukkukauppa, joka ennen tapahtui kadulla taivassalla, nyt toimitetaan katetussa hallissa, joten ilmanvaihtelut eivät enään pääse vaikuttamaan lihan laatuun. Lihan asianmukaista säilytystä ja varastoimista varten on niinkään olemassa tilavia, koneellisesti jäädytettyjä jäädyttämöitä, joissa liha voidaan säilyttää niin kauan, että siinä tapahtuu herkkulihan aikaansaamisessa niin tärkeä raakakypsyminen. Kaikissa osastoissa on katossa riippuvia kiskoratoja, joita myöten liha välittömästi voidaan kuljettaa osastosta toiseen.

Voitane sanoa, että uusi teurastuslaitos on osoittautunut hyvin tarpeen vaatimaksi. Lähes 80 % kaupunkiimme saapuneesta lihamäärästä kulkee jo nykyään laitoksemme kautta. Laitoksen vaikutus on myös ollut edullinen lihan hintaan ja lihan laatuun nähden. Hinnat ovat tasaantuneet ja laatu parantunut.

Kunnalliskoti ja työlaitos.

Osoite yleisöä varten: Käpylä.

Helsingin kaupungin kunnalliskoti ja työlaitos on toiminut nykyisessä paikassaan Käpylässä lokakuun 1 päivästä 1912 lähtien, sijaistuaan sitä ennen työ- ja köyhäintalo-nimisenä laitoksena Töölössä, samassa paikassa, missä nyt on Kivelän sairaala. Kunnalliskodin ja työlaitoksen alue käsittää noin 30 ha, josta 10 ha on aidattua aluetta ja 20 ha viljeltyä pelto- maata, mikä on laitoksen välittömässä yhteydessä. Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa on tällä haavaa yhteensä 1090 hoidokasta, joista 547 miestä, 535 naista ja 8 pientä lasta, jotka äiteineen ovat laitoksessa; miehistä on 203 työlaitoksessa. Ottaen huomioon kunnalliskodin sairaalarakennuksen, joka valmistui v. 1925 ja jossa on 4 eri osastoa, sekä Oulunkylässä sijaitsevan haaraosaston, joka v. 1930 liitettiin laitoksen hallintaan ja jossa on 3 eri rakennusta, asuvat hoidokkaat 8:ssa eri rakennuksessa, jotka käsittävät 14 eri osastoa, joita kutakin lähinnä johtaa osastonhoitajatar. Työlaitoksessa, jonka toiminnasta huolehtii esimies vahtimestarien ja työnjohtajien avustamana, on useita verstaita, kuten puusepän-, maalarin-, räätälin- ja suutarintyöhuoneet sekä paja. Kunnalliskodilla on myös oma kirkkorakennuksensa. Kunnalliskodin yhteydessä on lisäksi koneellinen pesula, jossa pestään yli 400,000 kg pyykkiä vuodessa, edelleen käsityöosastot sekä noin 600 eläintä käsittävä sikala. Peltoalueella viljellään pääasiallisesti perunaa ja muita juuriksia sekä kaalia, heinää ja puutarhatuotteita.

Suomen Valkoisen Kaartin (SVK) kasarmi.

Kerrallaan kolme ryhmää à 40 henkeä. Kunkin ryhmän käynti kestää noin 1 1/2 tuntia. Käyntejä järjestetään joka päivä: *sunnuntaina (1. ja 8. 3.) klo 13 ja 14.30; muina*

päivinä (2—7. 3.) klo 14.30. Oppaina toimii SVK:n upseereita ja aliupseereita. Osoite yleisöä varten: Kaartin portti Kasarmintorin varrella.

Käyntiohjelma: muistomerkki, kiväärikomppanian huoneisto, varastot samassa rakennuksessa, konekiväärikomppanian huoneisto, korjaamot, talli, ruokasali ja upseerikerho.

Kaartin kasarmilla käyvän huomio kiintyy erikoisesti pihalla olevaan arvokkaaseen patsaaseen. Se on v. 1881 pystytetty Turkin sodassa kaatuneiden kaartilaiden muistoksi. Muistomerkin on piirtänyt arkkitehti *T. A. Sjöström* ja sen valmisti *Stigellin* kiviveistämö Helsingissä.

Historiikki: Helsingin Pataljoonalle, joka perustettiin 1812 ja majoitettiin aluksi Hämeenlinnaan, löysi Helsingin kaupungin rakennustoimikunta sopivan paikan kasarmirakennuksia varten n. s. Uudenmaan esikaupungista Uuden torin (nyk. Kasarmitorin) etelälaidasta. Piirustukset laati vanhan Helsingin uudistaja arkkitehti Carl Ludvig Engel, ja vuonna 1819 myönsi keisari 581,030 ruplaa 50 kop. kasarmirakennuksia varten, joten rakennustyöt saattoivat alkaa samana vuonna. V. 1824 valmistui upseerisiipi ja nykyinen Fabianinkadun puoleinen kasarmirakennus. Samana vuonna joulukuksi muutti pataljoona sen suojiin. Kasarmikadun puoleinen osa valmistui vasta v. 1847. Kun venäläiset ottivat haltuunsa Suomen Kaartin hajoittamisen jälkeen v. 1905 kasarmin, rakennettiin kasarmin takapihalla olevat venäläismalliset kasarmirakennukset. Vapaussodan jälkeen sai nykyinen Suomen Valkoinen Kaarti kasarmin haltuunsa hvvin siivottomassa kunnossa; m. m. oli nyk. Vöyrin pataljoonan siiven alakertaa käytetty tallina SVK:n aikana on kasarmeja korjattu ja tyydyttävät ne nyt kasarmille asetettavat vaatimukset.

Helsingin Autokomppanian (HAutoK) kasarmi ja Helsingin Komennuskomppanian (HKK) talli Taivallahdessa.

Kerrallaan 40 henkeä. Kunkin ryhmän käynti kestää noin 1 tunnin. Käyntejä järjestetään joka päivä: *sunnuntaina (1. ja 8. 3.) klo 12, 13 ja 14; perjantaina ja lauantaina (6. ja 7. 3.) klo 9 ja 10; muina päivinä (2—5. 3.) klo 13 ja 14.* Oppaina toimii HAutoK:n ja HKK:n upseereita ja aliupseereita.

reita. Osoite yleisöä varten: kasarmin pääsisäänkäytävä P. Hesperiankatu 37.

Käyntiohjelma: esikunnan toimistohuoneet, miehistön majoitus, luentosali, voimistelusal, teknillinen opetushuone, ampumarata, pannuhuone, muona- ja varusvarastot, keittiö, ruokasali, sotilaskoti ja talli.

Historiikki: HAutoK:n kasarmi on rakennettu v. 1935. Komppania muutti uuteen kasarmiin lokakuussa v. 1935. Kasarmiin voidaan majoittaa 260 sotilasta. Autohallit ovat vielä keskeneräisiä ja valmistuvat tämän kevään aikana. HKK:n talli valmistui v. 1933. Talliin voidaan majoittaa 76 hevosta. Se on tarkoitettu suurien esikuntien, sotakoulujen sekä yksityisten upseerien palvelushevosten majoitusta varten. Koko Taivallahden sotilasalue on vielä järjestelyn alaisena.

Laivastoasema (LA) sekä Rannikkolaivaston (RL) kasarmialue ja miehistökasarmi Katajanokalla.

Kerrallaan 60 henkeä. Kunkin ryhmän käynti kestää noin 50 min. Käyntejä järjestetään joka päivä paitsi lauantaina: *sunnuntaina* (1. ja 8. 3.) klo 12, 13, 14 ja 15; *muina päivinä* (2—6. 3.) klo 13 ja 14. Oppaina toimii RL:n upseereita ja aliupseereita. Osoite yleisöä varten: Laivastokadun päässä oleva kasarmialueen portti.

Käyntiohjelma: Merivoimien esikunta- ja sairaalarakenus, Valtion Laivatelakan uiva telakka, RL:n alukset (aluksiin ei pääse), RL:n keittiörakennus, LA:n miina- ja torpedopaja, RL:n esikunnan rakennus ja RL:n miehistökasarmin 1. kerros. Vain viimeksimainitussa käydään sisällä.

Historiikki: Toistasatavuotinen »Meriväen kasarmi» Katajanokalla, johon nyt on majoitettu Rannikkolaivaston miehistö, on rakennustaiteellisesti Helsingin arvokkaimpia rakennuksia. Mainittu rakennus, tahi oikeammin rakennusryhmä, johon k. o. miehistökasarmi keskeisimpänä osana kuuluu, on tarkoitettu varsin vaikuttavaksi tekijäksi Engelin luomaan Helsingin kaupunkikuvaan. Vuodelta 1825 löytyy Engelin laatima piirustus, käsittäen k. o. rakennusryhmän täydellisenä. Tässä piirustuksessa on varsinainen kasarmi merkitty »vanhaksi», siis jo rakennetuksi. Piirustus on siis laadittu lisärakennustyöstä, käsittäen

kasarmiin liittyvien matalien siipirakennusten sekä symmetrisesti ryhmän äärimmäisille sivuille suunniteltujen kahden erillisen upseerirakennuksen rakentamisen, joista vain toinen — nyk. merivoimien esikunta- ja sairaalarakennus — on lopullisesti tullut rakennetuksi. Puheenalaisten piirustusten ranskankielisessä otsaketekstissä mainitaan kasarmi tarkoitetuksi venäläisen sotaväen käytettäväksi.

Perinteiden vuoksi on tärkeätä tietää kasarmien kerran kuuluneen »Suomen Meriekipaashille» eli vv. 1830—31 perustetulle suomalaiselle meriväenosastolle, tai osastoille, sillä osastoja oli aikoinaan kaksikin.

Ennen viimeistä perusteellista uusintaa, joka tapahtui vuonna 1935, oli kasarmia monin ottein muokkailtu ja »modernisoitu». Aikaisemmista uudistuksista on mainittava keskuslämmityslaitteet, myöhemmistä m. m. pesuhuoneiden järjestely ja viimeisimmistä kuivaushuoneiden rakentaminen.

Suomenlinna.

Kerrallaan 50 henkeä. Kunkin ryhmän käynti kestää noin 2 tuntia. Käyntejä järjestetään joka päivä:

sunnuntaina (1. 8 — 3.) kolme kertaa,

laivojen lähtö Eteläsatamasta klo 9.50, 12 ja 13.30.

„ paluu klo 13, 14.15 ja 16.15;

lauantaina (7. 3.) kaksi kertaa,

laivojen lähtö klo 9.50 ja 13.30

„ paluu klo 13 ja 16.15;

muina päivinä (2.—6. 3.) kaksi kertaa,

laivojen lähtö klo 9.50 ja 12

„ paluu klo 13 ja 14.15.

Käyntilippu ei oikeuta vapaaseen laivamatkaan. Jos laivaliikenne jäästeiden takia keskeytyy, voi yleisö jalan lähteä Suomenlinnaan Katajanokan kautta. Oppaina toimii museoiden henkilökunta sekä upseereita ja aliupseereita

JUURET SYVÄLLÄ

SUOMALAISESSA MAAPERÄSSÄ. . .

Puoli vuosisataa sitten suomalainen yrittäjä oli vielä lapsipuolen asemassa. Mutta suomalaisuuden liike avasi taloudellisellakin alalla oman uoman.

V. 1889 perustettiin Kansallis-Osake-Pankki, joka alunpitäen ulotti toimintansa juuret suomalaiseen maaseutuun, kokosi suomalaisten säästöt ja käytti siten saamansa varat suomalaisten yritysten tukemiseen.

Seuraavina vuosikymmeninä suomalaiskansallinen yrittäjätoiminta on nopeasti edistynyt ja rinnan sen kanssa Kansallis-Osake-Pankki on kasvanut maan suurimmaksi liikepankiksi.

*Suomalainen suurpankki
on kansallisen talouselä-
män vahva tukipylväs.*

Ohjelmamme jatkuu:

suomalainen yritteliäisyys oikeuksiinsa!

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

Maan suurin pankki — 188 konttoria.

Kirjapainoa tarvitsevat
kääntyvät luottamuksella
puoleemme

ELSINGIN

UUSI KIRJAPAINO O.Y.

Ludviginkatu 6.

Puhelimet 33 789 ja 23 833

Merisotakoulusta, Rannikkotykistörykmentti 1:stä ja Uudenmaan Rykmentistä. Osoite yleisöä varten (myöskin laivaliikenteen keskeydyttyä): Eteläsatama, Presidentin linnan kohdalla oleva laiturin, jossa valkoisella käsivarsinauhalla varustettu opas käyntilippua näytettäessä antaa lupatodistuksen pääsyä varten Suomenlinnaan.

Käyntiohjelma: Merisotakoulu, Suomenlinnan kirkko, Ehrensvärd-museo ja Sotamuseo.

Historiikki: Merisotakoulu on maamme vanhin upseerikoulu. Sen perusti vuonna 1756 sotamarski Augustin Ehrensvärd, Suomenlinnan rakentaja. Koulu sijaitsee edelleenkin vanhassa, mutta vuonna 1935 perusteellisesti korjatussa rakennuksessa Pikku Itä-Mustasaarella.

Suomenlinnan kirkko on rakennettu vuonna 1928 arkkitehti Einar Sjöströmin piirustuksien mukaan. Se sijaitsee Iso Itä-Mustasaarella samalla paikalla, mihin venäläiset rakensivat kirkon 1830-luvulla ja ovat sen perusmuurit osaksi vanhasta venäläisestä kirkosta.

Ehrensvärd-museo.

(Käyntimääräykset, kts. Suomenlinna.)

Ehrensvärd-museo on sijoitettu linnoituksen Susisaarella olevan vanhan komendanttitalon entiseen kuninkaalliseen huoneistoon. Museo sisältää sekä sota- että kulttuurihistoriallisia muistoja 1700-luvulta, siis Suomenlinnan rakennusajalta lähtien aina vapausotaan saakka. Nämä muistoesineet, joista suurin osa kuuluu Ehrensvärd-Seura nimiselle yhdistykselle, valaisevat eri puolia linnoituksen historiasta, johon myöskin kuuluu Suomen saaristolaivaston Ruotsinsalmessa v. 1790 saama ratkaiseva voitto. Tästä syystä säilytetään museossa muistoesineitä, jotka koskevat Suomen kunniakkaan saaristolaivaston historiaa, sillä tämä laivasto oli aikoinaan Suomenlinnaan sijoitettu.

Sotamuseo.

(Käyntimääräykset, kts. Suomenlinna.)

Puolustuslaitokseemme erillisenä laitoksena kuuluvan Sota-

museon kokoelmat ovat sijoitetut Suomenlinnassa Kustaanmiekalle, missä museon hallussa on vanha Carpelanin bastioni. Sotamuseo, joka perustettiin vasta v. 1930, on saanut toimia verraten vaikeissa olosuhteissa. Sen kokoelmat ovat kuitenkin kasvaneet museolle myötämielisen ja puolustushenkisen kansanosamme auliiden esinelahjoitusten kautta suorastaan yllättävän nopeasti. Tämän vuoksi olikin museon jo kolmantena toimivuotenaan muutettava entistä laajempaan huoneistoon, missä museokävijäin luku nyt, paikan etäisyydestä huolimatta, nousee vuosittain noin kymmeneen tuhanteen henkeen.

Laajin ja arvokkain osasto Sotamuseossa on vapaussodan muistojen kokoelma, johon erillisinä osastoina liittyvät jääkäriosasto ja punakaartin osasto. Suomen Tarkk'ampujaväen ja routavuosien ajoilta on paljon arvokasta esineistöä saatu pelastetuksi. Vielä on museossa laivasto-, ilmailu-, tykistö-, pioneeri-, viesti ja ulkomaaosastot.

Tilkan uusi sairaalarakennus.

Kerrallaan 50 henkeä. Kunkin ryhmän käynti kestää noin 1/2 tuntia. Käyntejä järjestetään sunnuntaina (1. ja 8. 3.) sekä keskiviikkona (4. 3.) klo 14, 14.30, 15 ja 15.30. Oppaina toimii Helsingin Sotilassairaalan lääkäreitä sekä Tilkan työmaan rakennusmestareita. Osoite yleisöä varten: Tilkan sairaala-alueen pohjoinen portti, uuden Turuntien varrella.

Käyntiohjelma: yleinen järjestely, yksi potilasosasto, keittiö, ruokasali ja näköala ylimmältä parvekkeelta.

Historiikki: Tilkan uusi sairaalarakennus sijaitsee Helsingin Sotilassairaalan Tillassa, Pikku Huopalahden ja Turun tien välillä olevan vanhan sisätautiosastorakennuksen vieressä. Rakennustöihin ryhdyttiin v. 1934 syksyllä ja valmistuu rakennus ensi kesänä, sisustustöiden ollessa vielä käynnissä. Uuteen sairaalaan, joka käsittää sekä kirurgisen että sisätautiosaston, tulee 250 potilaspaiikkaa.

Helsingin Yliopiston Odontologinen laitos. (Yliopiston Hammasklinikka).

Osoite yleisöä varten: Fabianink. 26.

Yliopiston Odontologinen laitos sijaitsee omassa, tätä tarkoitusta varten erikoisesti rakennetussa talossa Fabianinkatu 24; talo on osa suunnittelun alaisena olevaa suurempaa rakennusryhmää ja on se rakennettu prof. Armas Lindgren'in piirustusten mukaan ja valmistui v. 1931.

Laitoksella on tätä nykyä hallussaan tästä viisikerroksisesta talosta 3 1/2 kerrosta. Toisessa kerroksessa on sisäänkäytävä laitokseen, puhelinkekus, vaatekaappeja kandidaateille sekä luentosali 120 kuulijalle. Kolmannessa kerroksessa on odotussali, vaatteiden säilytys- sekä poliklinikkasali, jossa on 30 tuolia, sen vieressä hampaiden poisottohuone 8 tuolineen, lisäksi löytyy tässä kerroksessa leikkaussali, josta leikkaukset heijastetaan viereiseen luentosaliin, jossa kandidaatit voivat nähdä ja kovaäänisten avulla kuulla leikkauksen kulun, röntgen osasto, pieni kahvila, luku- ja kirjoitushuoneet, laitoksen esimiehen huone, y. m.

Neljännessä kerroksessa sijaitsee hammasteknillinen osasto: odotushuone, suuri potilassali, jossa on 41 tuolia, suuri laboratorio 85 työpaikkoineen, erikoishuoneet demonstraatioita, juotos-, valu-, kipsi-, kautsu-, puhdistus-, y. m. töitä varten. — Viides kerros on varattu hampaan täyttämisosastolle; sielläkin on odotussali, suuri potilassali, 41 tuolia, laboratorio hampaan oikomis- ja lasten hammasosastoa varten, pienempi laboratoriohuone jossa on 35 työpaikkaa, demonstratio-, emaljityö y. m. salit, laboratorio tieteellisiä tutkimuksia varten, hammastarvikkeiden myymälä y. m.

Eri kerrokset ovat maalatut erivärisiksi helpottamaan orientoitumista. Tuuletuslaitteisiin on kiinnitetty erikoista huolta; kaikkien laitoksessa olevien 125 hammaslääkärituolien viereisiin sylkypylväisiin tulee juokseva vesi, voima- ja valosähkö sekä paineilma. Kaikki johdot: vesiviemäri-, sähkö-, kaasu-, paineilma-, höyry- kulkevat lattian

ja seinäin sisällä erikoisesti rakennetuissa kanavissa, eivätkä siis ole näkyvissä. Kaikkialla löytyy pesuallaita käsien pesua varten ja suuri joukko sterilisaattoreita instrumenttien keittämiseksi; laboratoriot ovat varustetut ajanmukaisesti. Potilaita varten on oma porras hisseineen, jolla pääsee kaikkiin kerroksiin. Keskellä taloa on avara valokaappi, josta saadaan hyvä valaistus myöskin keskiosaan rakennusta. Laitoksen pinta-ala on jonkun verran yli 2,500, m² ja annetaan siellä opetusta nykyisin 120 odontologian kandidaatille samanaikaisesti.

Teknillisen korkeakoulun uudet laboratoriot.

Osoite yleisöä varten: Albertink. 40—42, sähköteknillinen laboratorio.

Samoin kuin kemian ja fysiikan laboratoriot ovat näiden tieteiden opetuksen ja tutkimuksen kannalta ehdottoman tarpeellisia, ovat myös teknilliset laboratoriot korkeakouluopetuksen ja teknillistieteellisen tutkimustyön menestymiselle välttämättömiä. Tällaisten ajanmukaisten laboratorioden rakentamisesta tehtiin ensimmäinen esitys jo 30 vuotta sitten, mutta vasta 1926 saatiin uusi sähköteknillinen laboratorio ja kuusi vuotta myöhemmin koneteknilliset laboratoriot. Nämä sijaitsevat Kalevan-, Eerikin- ja Albertinkatuihin rajoittuvalla alueella, kahdessa toisiinsa käytävällä yhdistetyssä nelikerroksisessa rakennuksessa, joiden julkisivujen yhteinen pituus on Albertinkadun puolella 50 m ja Eerikin- kadun puolella 140 m.

Sähköteknillisessä laboratoriossa on useampia eri osastoja: 1) vahvavirtaosasto, missä sähkökoneita ja sähkölaitteita tutkitaan; 2) heikkovirtaosasto, johon m. m. kaikki puhelin- tekniikkaa koskevat tutkimukset kuuluvat; 3) radioteknillinen osasto, jossa tämän alan lukuisia kysymyksiä tutkitaan. Laboratorion ensimmäisessä kerroksessa on mm. suuri, 23 m pitkä ja 12 m leveä konehalli.

Konelaboratorioiden rakennuksessa on oikeastaan viisi eri laboratoriota: 1) lämpövoimalaboratorio, jossa höyrykoneita, polttomootoreja ja höyryturbiineja koskevia kysy-

myksiä tutkitaan; 2) vesivoimalaboratorio, vesiturbiineja koskevain kysymysten selvittämiseksi; 3) tekstiiliteknologian laboratorio, jossa on kutomateollisuuden koneet ja tutkimusvälineet; 4) paperiteknologian laboratorio, paperinvalmistukseen ja puuhioketeollisuuteen liittyvien kysymysten tutkimista varten ja 5) puuteknologian laboratorio, missä puun mekaanista jalostamista tutkitaan ja jossa on koneita ja laitteita mm. sahateollisuutta, faneeriteollisuutta ja puun keinotekoisista kuivaamista koskevien kysymysten selvittämiseksi. Puun kemiallisen jalostamisen, selluloosateollisuuden, tutkimuslaitteet ovat kemiallisen laboratorion yhteydessä.

Suomi-Filmi O.Y.

Osoite: Bulevardi 12.

Suomi-Filmi Oy., maan vanhin ja suurin elokuvatuottaja, jolla on omat ajanmukaiset laboratoriot ja suuri studio kaksine täydellisine äänenottokoneistoineen, perustettiin vuonna 1919 ja on siis näihin aikoihin tullut 15-vuotiaaksi. Toimintansa alkoi Suomi-Filmi Oy. entisen palokunnantalon ullakolla, jossa sijaitsi toiminimen ensimmäinen ja varsin vaatimaton studio. Aluksi tässä studiossa valmistettiin pääasiassa kulisseja y.m. näyttämövälineitä, joita mitä erilaisimmat tilaajat kautta maan tarvitsivat. Elokuvien valmistus niihin aikoihin oli hyvin vähäistä. Mutta vähitellen on suomalainen elokuvateollisuus elpymistään elpynyt, siihen on alettu uskoa ja luottaa ja viisitoista-vuotisen toimintakauden jälkeen voidaan olla täysin vakuutettuja siitä, että kotimaisella elokuvalla on edessään lupaava tulevaisuus.

Pienestä ja vaatimattomasta alustaan on Suomi-Filmi Oy. kasvanut varsin huomattavaksi teollisuuslaitokseksi, jonka merkitys liikeyrityksenäkin on varteenotettava. Siirtyminen mykän elokuvan aikakaudesta siihen uuteen vaiheeseen, jota äänielokuvan keksiminen ja täydellistyminen merkitsi,

asetti Suomi-Filmillekin kokonaan uusia ja aivan toisenlaisia vaatimuksia. Ei tultu enää toimeen pelkillä kuvakameroilla, oli ryhdyttävä hankkimaan kalliita ja monimutkaisia äänityskoneita. Aluksi hankittiin yksi koneisto, keväällä 1935 tarvittiin jo toinenkin ja saman vuoden syksyllä täydennettiin näin hankittua koneistoa vielä n.s. mixing-laitteilla. Studion muitakin laitteita on vastaavasti täydennetty ja monipuolistutettu, mutta itse studiota, joka ei mittasuhteiltaan vastaa vaatimuksia ja joka muutenkin on varsin puutteellinen — eihän sen yhteydessä ole mitään kunnollisia taiteilija- ja pukuhuoneita, varastosuojia eikä muita mukavuuksia — on pidettävä enemmän tahi vähemmän väliaikaisena, sillä ajanoloon ei sen altaissa tiloissa voida enää tulla toimeen.

Suomi-Filmi on 15-vuotisen toimintakautensa aikana valmistanut yli kolmekymmentä kokoillan elokuvaa ja sata-määrin n. s. lyhytkuvia. Toiminimen valmistamat kokoillan elokuvat ovat seuraavat: »Anna-Liisa», »Finlandia», »Koskenlaskijan morsian», »Myrskyluodon kalastaja», »Suursalon häät», »Nummisuutarit», »Suvinen satu», »Ollin oppivuodet», »Pohjalaisia», »Murtovarkaus», »Muurmannin pakolaiset», »Noidan kirot», »Vaihdokas», »Nuori Luotsi», »Rautakylän vanha parooni», »Amor omnia», »Tukkijoella», »Meidän poikamme», »Korkein voitto», »Kahden tanssin välillä», »Kajastus», »Aatamin puvussa ja vähän Eevankin», »Rovastin häämatkat», »Tukkipojan morsian», »Olenko minä tullut haaremiin», »Meidän poikamme merellä», »Voi meitä, anoppi tulee», »Ne 45,000», »Herrät täysihoidolassa», »Pikku myyjätär», »Minä ja ministeri», »Siltalan Pehtoori», »Kaikki rakastavat» ja »VMV 6».

Suomen Yleisradio.

Osoite yleisölle: Fabianink. 15.

Yleisradion toimitalo, Kasarmintorin varrella sijaitseva 'Marmoripalatsi' on monessa suhteessa tutustumisen arvoisen paikka. Siellä saa nähdä studiot, kuuluttamot, levytys-huoneen, jossa tehdään melkein millaisia ääniä hyvänsä, ohjelma- y.m. osastot, ja jos oikein hyvin sattuu, vielä Markus-sedänkin.

O. Y. Suomen Yleisradio A. B. on osakeyhtiö, jonka osakkeista tosin Suomen Valtio omistaa suurimman osan, mutta joka silti kokonaan elää ja toimii omilla ansiotuloillaan, toisin sanoen *kuuntelulupamaksuilla*. Niillä se hankkii ja järjestää ohjelmat, rakentaa sekä suuremmat että pienemät asemat ja pitää teknilliset laitteet, joiden alalla kehitys on hyvin nopeata, jatkuvasti aikansa tasalla.

Yleisradion palveluksessa on *toistasataa henkeä*. Toiminta on jaettu seuraavien osastojen kesken: *hallinto ja kirjanpito, ohjelmaosasto* ja sen alaosastoina *suomenkielinen esitelmäosasto, ruotsinkielinen esitelmäosasto, musiikkiosasto, kuunnelma- ja lausuntaosasto, reportaashi- ja revyyosasto, kouluradio-osasto, teknillinen osasto* lähettämöineen, suunnitteluosastoineen, laboratorioineen ja työpajoineen, *neuvontaosasto* ja *propagandaosasto*.

Pohjalaisten Osakuntatalo.

Osoite yleisölle: Museok. 10.

Talo on rakennettu arkkitehtitoimisto Palmqvist & Sjöströmin piirustusten mukaan vuosina 1911—1912 ja vihitty tarkoitukseensa Porthanin päivänä (9/11) viimeksimainittuna vuonna. Talon omistaa Kiinteimistö Oy. Ostrobotnia Fastighets Ab, jonka osakepääoma suurimmalta osalta on kolmen pohjalaisen ylioppilasosakunnan yhteistä omaisuutta. Pääkäynti taloon on Museokadulta, josta tullaan suureen päällysvaatesuojilla varustettuun eteishalliin. Alakerrassa on muuten myymälöitä ynnä ylioppilasruokala.

Tällä kertaa käynnin varsinaisena tarkoituksena on nähdä talon juhlasali, joka sijaitsee toisessa kerroksessa ja johon leveä porras alahallista johtaa. Ylemmässä kerroksessa tullaan ensin kävelyhalliin, jota koristavat tunnettujen pohjalaisten osaksi pronssiset osaksi kipsiset rintakuvat. Tästä ylähallista kolmet leveät pariovet aukeavat juhlasaliin. Alkuun sijaitsi pohjalaisten osakuntien kolme kerhohuoneistoa samassa kerroksessa kuin juhlasali, mutta erään v. 1933 toimeenpannun suuren rakennusmuutostyön yhteydessä siirrettiin nämä kerhohuoneistot kolmanteen kerrokseen. Toisessa kerroksessa täten vapautunut tila käytettiin juhlasalin laajentamiseen ja näyttämöllä varustamiseen sekä sivuhuoneiden lisäämiseen. Juhlasali, jonka pääosa ulottuu läpi kahden kerroksen, on korkea ja ilmava. Se saa valonsa kadunpuoleisella seinällä olevasta viidestä korkeasta ikkunasta. Ikkunoiden väleihin on sijoitettu marmoritaulut, joissa on luettavana vapaussdoassa kaatuneitten pohjalaisten ylioppilaiden nimet. Näyttämöaukkoa kiertää reunus, johon on jäljennetty Pohjanmaan vanhojen keskiaikaisten pitäjien sinettejä vanhanaikaisine osaksi latinankielisine teksteineen. Takaosalla olevaa juhlasalin jatkoa kiertävä reunus taas on koristettu maakunnan ja Pohjanmaan kaupunkien vaakunoilla sekä pitäjän sineteillä. Nämä pitäjänsinetit ovat melkoinen harvinaisuus, erikoisia Pohjanmaalle.

Salin merkittävin nähtävyys on n. s. Pohjalainen Galleria, muotokuvakokoelma, jossa on suuri joukko vanhoja arvokkasta henkilökuvia. Ne esittävät kaikki henkilöitä, joilla Pohjanmaan ja koko isänmaan historiassa, varsinkin sivistyshistoriassamme, on ollut huomattu asema, joukossa useita kansamme suurmiehiä. Vanhin muotokuva on prof. F. Westin'in Tukholmassa v. 1832 maalaama piispa F. M. Franzénin suurikokoinen muotokuva, jonka taustassa häämöttää H. G. Porthanin rintakuva. Muitakin lähes 100 vuoden vanhoja muotokuvia on kokoelmassa. Erittäin mielenkiintoinen on muuan J. L. Runebergin nuoruudenkuva. Sen on maalannut C. P. Mazer, jonka elämä ja työt viime aikoina ovat joutuneet taidehistoriallisen tutkimuksen alaisiksi. Myös eräs J. V. Snellmanin nuoruudenkuva herättää huomiota, muita tässä mainitsematta. Kaikki muotokuvat ovat varustetut esitettävien henkilöiden nimikilvillä. Salin takaosassa on myöhemmän ajan muotokuvia, joukossa joitakin kopioitakin. Taiteilijoista, joiden töitä kokoelmassa on, mainittakoon edellisten lisäksi J. E. Lindh, G. Budkowski, Oskar Nylander, E. J. Löfgren, B. Reinhold, Eero Järnefelt, Pekka Halonen, L. Sparre, Albert Gebhard, Väinö Blomstedt, Eero Snellman ja Tauno Miesmaa.

Poistua voidaan samaa tietä kuin on tultu, siis Museokadulle. Mutta tilaisuus on myös käydä Töölönkadun puolelle johtavasta ovesta sen puoleiseen portaaseen, josta pääsee kolmannessa kerroksessa sijaitseviin pohjalaisten osakuntien kerhohuoneistoihin. Nämä ovat osaksi tarkoitettut osakuntien viikkokokouksia varten, mutta sisältävät myös pohjalaisten ylioppilaiden keskinäistä seurustelua varten soveltuvia huoneita. Niissäkin on joukko muotokuvia ja muita taideteoksia nähtävänä, samoin valokuvia vapaussodassa kaatuneista pohjalaisista ylioppilaista, urheilupalkintoja sekä arvokas sisustus. Osakuntakerroksessa käytyä voidaan poistua Töölönkadun puolelle johtavaa porrasta alas kadulle.

Ritarihuone.

Osoite yleisölle: Hallituskatu 2.

Suomen ritarihuonelaitos on peräisin Ruotsin ritarihuoneesta. Se perustettiin v. 1818, ja ritarihuoneeseen kirjoitettiin lähinnä ne maassamme edustettuina olleet suvut, jotka olivat kuuluneet Ruotsin ritarihuoneeseen, sekä ne suvut, jotka aateloitiin tai naturalisoitiin sen jälkeen kun maa oli liitetty Venäjään. Aateloiminen kiellettiin v. 1919 maan saavutettua itsenäisyytensä. Luetteloihin merkittyjä sukuja on kaikkiaan 1 ruhtinaallinen, 11 kreivillistä, 63 vapaaherrallista ja 282 aatelista. Tällä haavaa on näistä elossa 7 kreivillistä, 48 vapaaherrallista ja 180 aatelista sukua. Kunkin suvun vaakuna on suuren ritarisalin seinällä.

Ritarihuonerakennus on rakennettu 1860-luvun alkupuolella arkkitehti G. Th. Chiewitzin piirustusten mukaan. Aina siitä saakka kun säätyvaltiopäivät v. 1863 herätettiin uudelleen eloon on ritaristo ja aateli kokoontunut ritarihuoneessa hallituksen kutakin kertaa varten määräämän maamarsalkan puheenjohtolla. Viimeiset säätyvaltiopäivät pidettiin vv. 1905—1906.

Nyttemmin kokoontuu ritaristo ja aateli joka kolmas vuosi aatelistokokoukseen, jossa käsitellään sitä koskevia tai sen mieltä kiinnostavia kysymyksiä. Aatelistokokousten väli-

ajoilla hoitaa ritarihuoneen asioita johtokunta, jonka tulee hoitaa sekä ritarihuonerakennusta ja sen rahastoja että myös avuntarpeessa olevia jäseniä sekä aateliston aatteellisia rientoja.

Vallioneuvoston linna.

Tässä vanhassa, Engelin piirustusten mukaan v. 1822 rakennetussa hallituspalatsissa käy helsinkiläinen tietenkin mielellään, kun siihen kerran saa vapaan tilaisuuden. Sen upeassa täysistuntosalissa saa muutamalla silmäyksellä kertauskurssin isänmaamme uudemmassa historiassa, ja portaikossa olevan Eugen Schaumannin muistotaulun luota poistuu katselija hartain mielin, kiitollisena kohtalon ihmeellisestä johduksesta ja ylpeänä kaikkiihuraavasta isänmaanrakkaudesta.

Presidentin linna.

Osoite yleisölle: Maariankadun puoleinen käytävä.

Helsinkiviikon aikana tarjoutuu yleisölle harvinainen tilaisuus nähdä tämän ent. keisarillisen palatsin juhlahuoneet ja niissä olevat, osittain hyvinkin arvokkaat taideteokset. Huoneistoista kiinnittää katsojan huomiota varsinkin iso ja pieni valtaistuinsali samoin kuin iso ja pieni ruokasali.

Kansallismuseo.

Tämän arkkitehtien Geselliuksen, Lindgrenin ja Saarisen luoman uljaan museorakennuksemme ääriveriivat tuntee jokainen helsinkiläinen, mutta kuuluu olevan paljon niitä, jotka eivät ole nähneet Kansallismuseon ainutlaatuisia kokoelmia. Voimme tässä ainoastaan kehoittaa viimeainittuja uhraamaan jonkun tunnin niihin tutustumista varten. Suomen kansan muinaisuus tulee jo lyhyelläkin käynnillä ikäänkuin läheisemmäksi, ja ensimmäisen käynnin jälkeen uudistaa

sen ilman kehoitustakin. Me olemme tällaisen käynnin velkaa sille vanhalle kansankulttuurille, jonka perustalle nykyinen sivistyksemme on syntynyt.

Ateneum.

Tämän renessanssityyliin rakennetun palatsimaisen rakennuksen rautatien etelä-laidassa tuntevat kaikki helsinkiläiset, mutta sen rikkaita taidekokoelmia ei ole nähnyt läheskään koko Helsinki. Suomessa ei ole tarjolla toista niin laajaa taulugalleriaa, jossa olisi nähtävänä myös uudemmaa taidetta aina nykypäiviin saakka.

Sinebryhoffin kokoelmat.

Osoite: Bulevardi 40.

Paul ja Fanny Sinebryhoffin keräämät kokoelmat, joita hoitaa Suomen Taideyhdistys ovat meikäläisissä oloissa harvinainen yksityiskokoelma. Se sisältää joukon erittäin arvokkaita vanhempia taideteoksia, täydentäen siten maamme suhteellisen vähäisiä julkisia taidekokoelmia. Kiinnitämme huomiota varsinkin miniatyyrimaalausten kokoelmaan, jonka veroista meillä ei ole toista.

Yliopiston eläintieteellinen museo.

Osoite: P. Rautatienk. 13.

Yliopiston eläintieteelliset kokoelmat täyttävät nyt ent. kadettikoulun suojat ja tarjoavat opettavaista nähtävää varsinkin koulunuorisolle.

Yliopiston kirjasto.

Osoite: Unionink. 36.

Yliopiston kirjasto, joka on samalla Suomen kansalliskirjasto, on nykyisessä asussaan vasta vähän toistasataa vuotta vanha. Turun palossa v. 1827 tuhoutui nim. silloinen akatemian kirjasto niin täydellisesti, että noin 40,000 siteestä

pelastui ainoastaan noin 800. Nykyisen kirjaston varsinaisen rungon muodosti alussa Matthias Caloniuksen kirjasto, jonka valtio oli lunastanut ja lahjoitti yliopistolle. Sittemmin on kirjastoa kartutettu ostojen ja arvokkaiden lahjoitusten kautta, niin että sen kirjaluku nykyään arvioidaan 1/2 miljoonaksi kappaleeksi. Harvinaisuuksista mainittakoon Agricolan Abc-kiria, Rucous-kiria, Manuale Aboense, Missale Aboensis sekä Agricolan biblia ynnä ruotsalaisia biblioita aina Kustaa Vaasan ajoilta.

Tähtitorni.

Yleisöllä on tähtitieteellisessä observatoriossa tilaisuus tarkkailla tähtitaivasta ja nähdä laitoksen erittäin arvokas tieteellinen koneisto.

Stockmannin tavaratalo.

1930 muutti Stockmann uuteen liiketaloon, joka on eräs ajanmukaisimmista koko Euroopassa, edustaen tekniikan viimeisimpiä saavutuksia erikoisesti käytännöllisellä sisäjärjestelyllään. Näistä järjestelyistä tuntee yleisö ainakin rullaportaat, jotka uuden tavaratalon avattua ovensa herättivät ainutlaatuista ihastusta. Mutta »kulissien taakse» kätkeytyy joukko mielenkiintoisia yksityisseikkoja, joita ei asiakkailta tavallisuudessa ole tilaisuutta nähdä, yksityisseikkoja, joita tämän kiertokäynnin aikana tullaan esittämään. Niinpä näytetään m. m. lämmitysjärjestelmä, sähkövoimalaitteet, tuuletusjärjestelmä, pakkauskellari ja lähettämö, varasto Keskuskadun alla, tulevan ja menevän tavaran käytävät, paternosterhissit, valkotavara-ateljee, konttori, ravintolakeittiö y. m.

Kone ja Silta Oy.

Osoite yleisölle: Sörnäisten Rantatie 9.

Kone ja Silta Oy. on maamme suurin teollisuusyritys konepaja-alalla. Yhtiön päävalmisteita ovat sillat ja rauta-

rakenteet, höyrykattilat ja muut karkeat levytyöt, selluloosa- ja paperitehtaitten koneet sekä separaattorit, Abloy-lukot ja emaljoidut taloustavarat. Yhtiö on aikanaan myös valmistanut useita matalakulkuisia laivoja Venäjän ja Siperian joille. Yhtiö omistaa kaikki osakkeet Oy. Hietalahden Sulku- telakka ja Konepajassa ja miltei kaikki Ab. Crichton-Vulcan Oy:ssä. Yhtiö antaa tytäryhtiöineen työtä yli 3,000 työntekijälle.

Arabian porsliinitehdas.

Fajanssin ja porsliinin valmistus on maassamme jo kauan ollut korkealla tasolla, mitä todistaa m.m. se, että näitä suomalaisia tuotteita on voitu ruveta myymään ulkomaillekin yhä kasvavassa määrin. Käynti Arabian tehtaalla on erittäin mielenkiintoinen.

Uusi Pesula Oy.

Osoite yleisölle: Lautatarhank. 6.

Uuden Pesulan, maamme suurimman ja nykyaikaisimman koneellisen pesulaitoksen esittely on varmaan hyvin mielenkiintoinen varsinkin perheenäideille. Täällä saamme nähdä, millä nopeudella, huolella ja taidolla puolet Helsinkiä saa alusvaatteensa pestyksi, mankeloiduksi, silitetyksi ja kiilloitetuksi.

Osuusliike Elanto r. l.

Osoite yleisölle: Kaikuk. 2.

Elannon teollisuuslaitoksista herättäneen suurinta mielenkiintoa sen nykyaikainen leipätehdas, suurimpia alallaan Euroopassa.

Rautatieravintolan keittiö.

Ken haluaa nähdä nykyaikaisen koneellistetun suurkeittämisen, hän ei jää pois käynniltä rautatieravintolan tunnetusti ensiluokkaisessa keittiössä.

Kahvila Tornii.

Osoite yleisöä varten: Kalevank. 5.

Pääkaupungin ainoa »pilvenpiirtäjä» — kukapa ei haluaisi käydä sen ylimmässä kerroksessa, mistä avautuu ainutlaatuisen näköala yli koko Helsingin. Helsingiviikon aikana saa nähdä kaiken sen, tarvitsematta uhrata rahaa tilaukseenkaan. Mutta kerran ylös tullessa istahtaa kyllä mielellään hetkiseksi kahvikupposenkin ääreen, saadakseen pitemmätkin viivähtää kaupungin yläpuolella.

Suomen Sähkölampputehdas Oy.

Osoite: Pursimiehenk. 29.

Tehdas, joka aloitti vaatimattomana loppuun palaneiden sähkölamppujen korjauspajana, on taitavan johdon alaisena kehittynyt nykyaikaiseksi lampputehtaaksi, jonka tuotteilla on suuri menekki ei ainoastaan kotimaassa, vaan ulkomaillaakin. On mielenkiintoista seurata kätevien työntekijättärien nopeata työtä suomalaisen Airam-lampun valmistamisessa.

Valio.

Osoite: Kalevank. 61.

Voinvienti-osuusliike Valio r. l. on perustettu vuonna 1905 ja oli sen jäsenmäärä viime vuoden lopussa 550. Valion liiketoiminta kohdistui alussa vain jäsentensä valmistaman voinin ja juuston myyntiin. Vuosien kuluessa toiminta laajeni Valion ryhtyessä omissa kaupunkimeijereissään valmistamaan voita ja edaminjuustoja. Vuonna 1935 Valio vastaanotti voita meijereiltä 308.240 astiaa, josta määrästä 189.725 astiaa vietiin ulkomaille. Juustoa Valio vastaanotti meijereiltä viime vuonna 2.705.046 kiloa ja kun lisäksi otetaan huomioon Valion kaupunkimeijerien oma valmistus joka kohosi 1.113.170 kiloon, nousi Valion juustomäärä kaikkiaan 3.818.216 kiloon. Tästä määrästä myi Valio ulko-

maille 2.426.830 kiloa. Maitoa vastaanotti Valio omista kaupunkimeijereissään viime vuonna yhteensä 71.356.999 litraa sekä 1.086.000 litraa kermaa. Valion liikevaihto viime vuonna nousi 560 milj. markkaan. Paitsi pääkonttoria, joka on Helsingissä, Valiolla on haarakonttoreita Viipurissa, Turussa, Tampereella, Oulussa ja Jyväskylässä. Voin ja edamin juuston lisäksi valmistetaan Helsingin meijerissä rasiajuustoja, joista Viola-voijuusto sekä Koskenlaskija- ja Kisajuustot lienevät kaikille tutut. Turun meijerissä valmistetaan m.m. hyväksi tunnettua Neliapila-pullokermää. Uusin maitotaloustuotteiden jalostusmuoto, johon Valio on ryhtynyt, on jäätelönvalmistus. Jäätelöä tullaan nim. valmistamaan kuluvasta keväästä alkaen Valion meijereissä Helsingissä, Viipurissa ja Tampereella. Turussa sitä on valmistettu jo kaksi vuotta.

Kansallisteatteria katsomassa.

Osoite yleisölle: Itäinen Teatterikuja.

Tultuamme näyttämölle, huomaamme, että se vielä jatkuu hyvän joukon Kaisaniemeen päin, sillä noiden korkeiden rautaovien takana on avara varastohuone näyttämölle kuuluvine tavaroineen. Ennen pääasiallisesti kaikki maalattut taustat, »fondit», sekä sivukaaret hinattiin ylös kattoon. Mutta senjälkeen on järjestys ja muoti muuttunut. On luotu teatterissa »uudet taivaat ja uudet maat». On hankittu tuo valtavalle käärölle kiertyvä »pyörähorisontti», joka tekee taustat ja sivukaaret tarpeettomiksi, sillä samaa taivasta riittää kaikkiin suuntiin. Sitä paitsi kaikki näyttämölaitteet ovat nykyisin plastillisia, kolmiulottuvaisia, joten niiden suunnittelijalla täytyy olla sekä maalarin että arkkitehdin lahjoja. Itse näyttämön permantoon voidaan eri kohtiin avata suurempia ja pienempiä luokkuja, joista voi ilmestyä tuo teatterille välttämätön »Deus ex machina» eli oikeammin peikko, paholainen, vainaja tai muu maanalainen kummitus.

Parrasvaloihin ja heijastajiin kätkeytyvät teatterin kuut, tähdet ja auringot, niillä voidaan loihkia suvinen päivänpaiste, kaihontäyteinen tähtiyö tai ihana auringonlasku, joka voi äkkiä synkistyä purkautuvaksi myrskyksi jyrinöineen, salamoineen ja sateineen. On nykyaikaisia näytelmiä, joissa näyttelijä on pieni tekijä, jonka avuksi tarvitaan monenmoisia tehokeinoja — ja aikaansaatu illusio voi olla täydellinen, mutta taide, runotar on usein karkoitettu.

Kansallisteatteri on professori Tarjanteen tekoa, etusivu harmaata graniittia vuolukivikoristeineen. Aikoinaan taloyhtiö osti maan »Villensaunalta» ja koko teatteri tontteineen tuli maksamaan senaikaista rahaa puolitoista miljoonaa.

Juutalaisen seurakunnan synagooga.

Osoite: Malmink. 26.

Samalla kuin Suomi saavutti valtiollisen itsenäisyytensä, saivat myös maan juutalaiset täydet kansalaisoikeudet.

Suomalainen sokeri
99.98 % ravintoa
100 % makeutta
muuttuu voimaksi
kokonaan ja heti.

Syö enemmän
**SUOMALAISTA
SOKERIA!**

Vuonna 1918 vahvistettiin Helsingin juutalaisen seurakunnan ensimmäiset säännöt. Seurakuntaan kuuluu nyt 1,158 henkeä.

Uskonnon harjoittamista ja -opetusta varten on juutalainen seurakunta aina pitänyt synagoogaa ja koulua, jotka vuoteen 1906 olivat vuokrahuoneistoissa. Kun Helsingin kaupunki oli lahjoittanut juutalaiselle seurakunnalle tontin Malminkadun 26:ssa synagoogaa ja koulua varten ja tarkoitukseen oli saatu lahjoitusvaroja maan omilta ja ulkomaiden juutalaisilta, saattoi seurakunta elokuun 31 p:nä 1906 vihkiä synagoogarakennuksensa. Sen piirustukset olivat arkkitehti Jac Ahrenbergin käsialaa. Tempeli on sijoitettu toiseen kerrokseen ja sen muodostaa suuri kupoolikattoinen sali. Salin ympäri kiertää parveke. Salin etuosassa, mikä on itään (Misrah) päin, on syvennys, jossa on pyhä arkki. Arkin kummallakin puolella ovat, kullatusta puusta tehdyt veistokset, jotka esittävät symbolistisia kuvioita, samoin kuin arkun yläpuolella oleva kruunu, ovat peräisin 1830-luvulta ensimmäisestä synagoogasta Helsingissä. Tässä arkissa säilytetään pyhä kirja (Thoran), joka on kirjoitettu käsin pergamentille. Salin keskessä on Bimen, korkeampi paikka, jolta pyhää kirjaa luetaan jumalanpalveluksissa. Miesten paikat ovat alhaalla salissa ja naisten parvekkeella. Jumalanpalveluksessa seisoo yleisö kasvot itään päin, jossa pyhä maa sijaitsee.

Helsinkiviikon suurjuhla Messuhallissa 5. 3. 1936.

Messuhallin suurjuhla on Helsinkiviikon suurtaupaus, johon helsinkiläiset varmaan sankoin joukoin rientävät. Se pidetään torstaina 5. p:nä maalisk. ja ohjelma on mitä monipuolisin. Musiikista huolehtii Suomen Valkoisen kaartin soittokunta musiikkimajuri Lauri Näreen johdolla. Brummell & Co pakinoi helsinkiläisten huvittelutavoista ennen ja nyt ja rouva Toini Kartton oppilaat esittävät historiallisissa puvuissa historiallisia salonkitansseja. Ohjelmassa on sellaisia nyt jo unhoon joutumassa olevia nimiä kuin: Me-

nuetti, Gavotti, Mignonne, Krakowiack, Pas de quatre, Vengerka, Pas d'Espaone, Pas de Patineur (luistintanssi) ja lisäksi ikivanhan ja ikiuuden valssin eri tanssitapoja »kuviovalssien» nimellä. Georg Malmstén esittää osittain aivan uusia kupletinumeroita yleisön ratoksi. Hänen ohjelmistostaan mainittakoon: R. R. Ryynäsen sepittämä »Helsinki-neidon tarina» Georg Malmsténin sävelin, Agapetuksen »Hei heipparallaa Helsinki», marssi Nikodeemuksen nuotilla ja ruotsinkieliset »Helsingfors-valsens» sekä »När paraden spelas av 'marinare'», molemmat Georg Malmsténin tekoa. Lopuksi karkeloidaan Kaartin soittajapoikain puhalluksen tahtiin aivan nykyaikaiseen tyyliin vastapainoksi varsinaisen ohjelman historiallisille salonkitansseille. Sellainen on Messuhallin suurjuhlan monipuolinen ohjelma, josta yllä mainitut numerot ovat vasta poimielmia. Sinne rientää torstaina varmasti koko Helsinki, sillä pääsylippujen hinta on aivan poikkeuksellisen halpa — ainoastaan 15 mk.

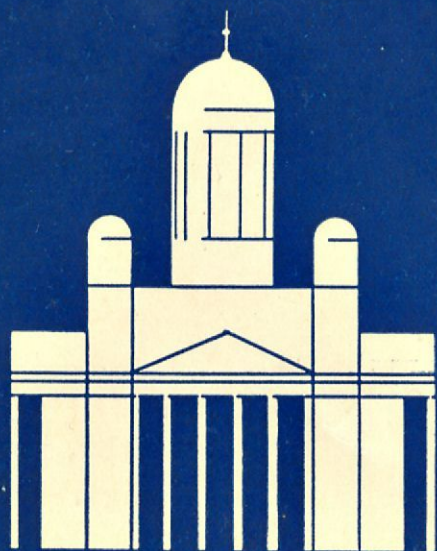
ELANTO

Lär känna

HELSINGFORS

PÅ RUNDTURSDAGARNA 1-8. III.

Allmänt i hela världen anses

GAS

som det mest ändamålsenliga
hushållsbränslet.

MED GAS

*kokar
steker
bakar
stryker
kyler*

man
**snabbt, snyggt och
billigt.**

Besök vår utställning

KASERNGATAN 32.

HELSINGFORS STADS GASVERK

HELSENGFORS-
SAMFUNDETS
RUNDTURER

1-8 MARS 1936

HELSINGFORS 1936
HELSINGIN UUSI KIRJAPAINO
OSAKEYHTIÖ

Helsingfors—Samfundets rundturer.

Serie 1.	Tid	Antal personer åt gången
Presidentens slott	kl. 14	1. 5. och 8. mars 50 pers.
Universitetsbiblioteket	" 17 och 18	alla vardagar 50 "
Sinebrychoffska samlingarna	" 12, 13, och 14	alla dagar utom mänd. 50 "
Observatoriet	" 19-20	alla dagar 25 "
Finlands Rundradio	" 13 och 18	alla dagar 25 "
Hels. stads gasverk	" 9, 10 och 11	alla vardagar 30 "
Hels. stads kommunalhem	" 14 och 15	alla dagar 50 "
Förlisö friluftsmuseum	" 12 och 1/2 14	alla dagar utom lörd. 20-30 "
Nyländska Nationshuset	" 10, 30 och 14, 15	2-8. vardagar 50 "
Suomi-Filmi	" 12, precis	alla dagar 30 "
Serie 2.	Tid	Antal personer åt gången
Sveaborg	* kl. 15 o. 16	alla dagar 50 pers.
Kansallisteaterns scen	" 12, 13, 14	4-8. mars 50 "
Riddarhuset	" 1/2 13-14	alla dagar 30 "
Maskin och Bro A.B.	" 13 o. 14	5 mars (tills. 40 p.) 20 "
Arabia	" 13-14	alla vardagar 30 "
Uusi Pesula	" 7. 3. kl. 1/2 10-1/2 12.	3. o. 5. mars 30 "
Judiska församl. synagoga	(bömetid)	4. 3. o. 5. 3. kl. 11 30 "
Andelsaffären Elanto	kl. 10, 1/2 11 o. 11	alla dag. ut. lörd. o. sönd. 25 "
Marinkasernen	" (1. o. 8. 3.) kl. 12, 13, 14, 15	(2.-6. 3.) kl. 13 o. 14 60 "
Observatoriet	kl 19-20	alla dagar 25 "
* Båtar avgå fr. Södra hamnen sönd.	(1.-8. 3.) kl. 9,50, 12 o. 13,30.	
" " " " " lörd.	(7. 3.) kl. 9,50 o. 13,30.	
" " " " " övr. dag.	(2.-6. 3.) kl. 9,50 o. 12.	

Serie 3. (endast 40 kuponger säljas)	Tid	Antal personer åt gången
Finska Kabelfabriken	kl. 10—11	2. o. 4. mars
Byholmens reningsstation	10, 11, 14	alla dagar
Nationalmuseet	12 o. 13	alla dag. ut. lörd.
Hels. Telefoncentral (Tölö)	12—14 o. 14—20	alla vard.; sönd. 12—16
Presidentens slott	14	1. 5. o. 8. mars
Maskin och Bro A.B.	1/2 13—14	5. mars
Universitetsbiblioteket	17 o. 18	alla vard.
Gasverket	9, 10 o. 11	alla vard.
Järnvägsrestaurangens kök	14—16	alla dagar
Suomi-Filmi	12 precis	alla dagar
Serie 4.	Tid	Antal personer åt gången
Järnvägsrestaurangens kök	kl. 14—16	alla dagar
Gafé Torri (utsikten)	11—12	alla dagar
Statsrådsborgen	13, 14	1. 4. o. 8. mars
Univers. zoologiska museum	10, 11	2. 4. o. 6. mars
Tekniska högskolan	14 precis	1. 4. o. 8. mars
Finska Glödlampfabriken	1/2 13—14	2. 4. o. 6. mars
Finlands Rundradio	13 o. 18	alla dagar
Finska Kabelfabriken	10—11	2. o. 4. mars
Helsingfors stadshus	11, 12, 13, 14 o. 15	1. o. 8. mars
Suomi-Filmi	12 precis	1. 2. 3. 4. 6. 7. 8. mars

Serie 5.	Tid	Antal personer åt gången
Hels. stads slaktinrättning	kl. 7, 10, 11 o. 12	alla vardagar 150 pers.
Presidentens slott	14	1. 5. o. 8. mars 50 "
Nyländska Nationshuset	10, 30 o. 14, 15	2.-8. o. mars 50 "
Riksdagshuset	10-12 vard.	sönd. hela dagen 25 "
Ateneum	10, 12, 13, 14 alla dag.	(ej mänd.) onsd. även 18 o. 19 50 "
Vila gardets kasern	13 o. 14, 30 (1. o. 8. 3.)	o. kl. 14, 30 (2.-7. 3.) 120 "
Riddarhuset	12-13, 14	alla dagar 30 "
Byholmens reningsstation	10, 11, 14	alla dagar 175 "
Tekniska högskolan	14 precis	1. 4. o. 8. mars 50 "
Fölisö friluftsmuseum	12 o. 1/2 14	alla dag. (ut. lörd.) 30 "
Serie 6.		
	Tid	Antal personer åt gången
Presidentens slott	kl. 14	1. 5. o. 8. mars 50 pers.
Ständerhuset	12, 15	1. 4. o. 8. mars 50 "
Osuustukkukauppa	8	alla vardagar 60 "
Kreaturscentralaget	1/2 10	alla vardagar 40 "
	(tisd. beredn. av bacon)	
Uusi Pesula	13-14	3. o. 5. mars 30 "
Judiska församl. synagoga	1/2 10-1/2 12. 7. 3 (böntid)	4. 3. o. 5. 3. klo. 11 30 "
Univers. botan. trädgård	kl. 11	alla vardagar 30 "
Helsingin Autokompania	12, 13, o. 14 (1. o. 8. 3.)	o. kl. 9. o. 10 (6. o. 7. 3.) o. 40 "
		(2.-5. 3.) kl. 13 o. 14 40 "
Hels. universitets tandklinik	13-14	2. 3. 5. o. 6. mars 30 "
Finska Glödlampsfabriken	1/2 13-14	2. 4. o. 6. mars 45 "

Serie 7.	Tid	Antal personer åt gången
Sinebrychoffska samlingsarna	kl. 12, 13, 14	alla dag. ut. månd. 30 pers.
Presidentens slott	14	1. 5. o. 8. mars 50 "
Vita gardets kasern	13 o. 14, 30 (1. o. 8. 3.)	o. kl. 14, 30 (2. - 7. 3.) 120 "
Stadsbiblioteket (Richardsg.)	12-12, 30	alla dagar 50 "
Hels. stads vattenledn. verk	12, 12, 30	2. - 7. mars 50 "
Riksdagshuset	10-12 vard.	sönd. hela dagen 25 "
Ateneum	11, 12, 13, 14 alla dag.	(ej månd.), onsd. även 18. o. 19. 50 "
Hels. Autokompania	12, 13 o. 14 (1. o. 8. 3.)	o. kl. 9 o. 10 (6. o. 7. 3.) o. 40 "
Arbetsarkyddsmuseet	12-14	(2.-5. 3.) kl. 13 o. 14 40 "
Sveaborg	*	alla dag. (ut. månd.) 50 "
Serie 8.	Tid	Antal personer åt gången
Ateneum	kl. 11, 12, 13, 14 alla dagar	(ej månd.) onsd. även kl. 18 o. 19 50 pers.
Kansallisteatris scen	15 o. 16	4. 5. 6. 7. o. 8. mars 50 "
Suomi-Filmi	12 precis	alla dagar 30 "
Statsrådsborgen	13 o. 14	1. 4. o. 8. mars 50 "
Hels. stads elektricitetsverk	10-11	2. 3. 4. 5. 6. 7. mars 30 "
Hels. stads kommunalhem	14, 15	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. mars 50 "
Riksdagshuset	10-12 vard.	o. sönd. hela dagen 25 "
Utrikesministeriets ämbetslokal, Stats- rådets festväning	11, 12, 13, 14	3. 4. 5. 6. 7. 8. mars 30 "
Järnvägsmuseet	12, 13, 14, 15	alla dagar 75 "
Torni (utsikten)	11-12	alla dagar 40 "

* Se noten á sid. 3.

Serie 9.	Tid	Antal personer åt gången
Arabia	kl. 13 o. 14	alla vardagar
Presidentens slott	14	1. 5. o. 8. mars
Stadsbiblioteket (Bergäll)	11 o. 11,30	alla dagar
Hels. stads vattenledningsverk	12, 13,30 o. 15	alla dagar
Aleksis Kivi-folkskolan	12, 13	1. 2. o. 3. mars finskspråkig vägl. 40 "
Andelsaffären Elanto	13, 13, 14, 15, 17 o. 18	4. mars svenskspråkig vägl. 40 "
Bergälls brandstation	10, 10,30 o. 11	alla d. ut. lörd. o. sönd. 25 "
Sofielunds småbarnshem	9, 10 o. 11	alla dagar
Hels. stads slaktimättning	12-13, o. 17-18	alla dagar
Finska Glödlampsfabriken	7, 10, 11 o. 12	alla vardagar
	1/2 13-14	2. 4. o. 6. mars
		45 "
Serie 10.	Tid	Antal personer åt gången
Tilkka nya militärsjukhus	kl. 14, 14,30, 15 o. 15,30 ..	1. o. 8. 3. samt 4. 3. 50 pers.
Stockmanns varuhus	9-11	alla vardagar
Hels. stads museum	12, 13 o. 14	alla dag, ut. fred. o. lörd .. 50 "
Nyländska Nationshuset	10, 11, 12, 13, 14 o. 15 ..	2.-8. mars
Sveaborg		50 "
Stadsbiblioteket (Richardsg.)	12-12,30	alla dagar
Tornii (utsikten)	11-12	alla dagar
Hels. stads elektricitetsverk	10-11	2.-7. mars
Huvudbrandstationen	9, 10 o. 11	alla dagar
Vallgårds svenska folkskola	11, 11,30, 12, 12,30, 13, 13,30	2. 3. o. 4. mars
		25 "

Serie 11. (endast 60 kuponger säljas)	Tid	Antal personer åt gången
Kansallisteateris scen	kl. 15 o. 16	4. 5. 6. 7. o. 8. mars
Riddarhuset	12, 13 o. 14	alla dagar
Zoologiska museet	10-11	2. 4. 6.
Järnvgsrestauranges kök	14-16	alla dagar
Statsrådsborgen	13, 14	1. 4. o. 8. mars
Presidentens slott	14	1. 5. o. 8. mars
Karl Fazers karamellfabrik	10-13	3. 3. (Obs! endast 60 kup.) 2 grupper, 30 pers. åt gången
Hels. stads slaktinrättning	7, 10, 11 o. 12	alla vardagar
Tilkka nya militärsjukhus	14, 14,30, 15 o. 15,30	1. 4. o. 8. 3.
Helsingfors stadshus	11, 12, 13 o. 14	söndagar
		50 pers. 30 ” 40 ” 15 ” 50 ” 50 ” 2
		150 ” 50 ” 30 ”
Serie 12.	Tid	Antal personer åt gången
Observatoriet	kl. 19-20	alla dagar
Finlands Rundradio	13 o. 18	alla dagar
Suomi-Filmi	12 precis	alla dagar
Hels. Autokompania	12, 13 o. 14 (1. o. 8. 3.)	kl. 9 o. 10 (6. o. 7. 3.), kl. 13 o. 14 (2.-5. 3.)
Stockmanns varuhus	9-11	alla vardagar
Andelsmorexportaffären Valio	10, räcker 1 1/2 t. (kaffe o. glass-servering)	7. 3.
Fölisö friluftsmuseum	12 o. 1/2 14	alla dagar (ut. lörd.)
Hufvudstadsbladets sätter i o. tryckeri.	15-16	4. o. 6. mars
Utrikesministeriets ämbetslokal, Statsrådets festväning	11, 12, 13 o. 14	3. 4. 5. 6. 7 o. 8 mars
Ostrobothnia	12-14	1. 4. o. 8. mars
		25 pers. 25 ” 30 ” kl. 13 40 ” 50 ” 30 ” 30 ” 30 ”

VÄLKOMNA TILL HELSINGFORS!

Det är nu tjugufem år sedan den gode helsingforsaren var med om att upptäcka sin stad under den serie rundturer som Turistföreningen i slutet av mars då anordnade och varvid ett åttiotal etablissemang och lokaliteter, vilkas allmännyttiga eller i övrigt intressanta charm annars varit förborgad, på ett bekvämt sätt blev presenterat för huvudstadsbon. Guss Mattsson skrev den gången ett företal till den »Vägvisare» som användes vid rundturerna och han sade däri bl. a.: »Helsingfors är ingen kråkvinkel, gunås. Vi äga allesamman detta obeskrivliga något i karaktär och uppträdande, som småstadsbon aldrig förmår svinga sig upp till och som vid ett besök i huvudstaden genast röjer sitt ursprung genom att leta upp Antelleka samlingarna, universitetets mineralkabinett, myntverket, statsarkivet och andra komiska institutioner, vilka det aldrig faller en världsmedborgare in att kasta en blick uppå.»

Företalet kunde gott vara skrivet för dagens helsingforsare, när han eller hon äntligen besluter sig för att ge sig av på en exkursion i sin egen stad. Vi känna den nämligen sorgligt litet. I de flesta fall mindre än den inresta landsortsbon. Och därtill kommer att den har varit en stad på rask frammarsch från det av Mattsson förnekade kråkvinkelstadiet till vad den nu synes och är för den som i dagens ävlan ger sig tid till att kasta en blick på densamma. Det är mycket som kan hända under tjugufem år och undertecknad kan för sin del bidra till den negativa statistiken om vår okunnighet beträffande vår egen stad med en blygsam bekännelse, att det inte är så särdeles länge sedan jag första och enda gången besökt nationalmuséet. Min naturliga anspråkslöshet förbjuder mig att säga när det egentligen var.

ALFABET över Helsingfors sevärdheter:

A säger A t e n e u m
B säger B o t a n i c u m
C säger C o l o m b i a

Naturligtvis sett Colombias guldfiskar i sitt akvarium vid Alexandersgatan. Och självfallet dricker Ni Ert förmiddagskaffe å något av de tre Colombia-kafeerna och känner till det härliga Colombia-kaffets underbara egenskaper! Men vet Ni också var Colombias bageri är beläget, därifrån man får de där läckra wienerbröden, brioscherna, kakorna och mycket annat gott?

 Colombian Kahvi Oy., Mikaelsg. 9

Reklamkafeer och kaffebutiker:

Helsingfors: Alexandersgatan 13, Centralgatan 4. Broholmsgatan 12. Wiborg: Karjalankatu 19. — Vår kaffeexpress i Helsingfors: i centrum, tel. 26 940, på Broholmen tel. 73 432. I Wiborg: tel. 4345.
Bageri och konditori: Museigatan 15, tel. 47 693.

En bordsservis,
som fyller kravet på:
**VACKRARE BRUKSFÖRE-
MÅL TILL BILLIGARE PRIS**

är Arabias SINIVALKO. Utom att den är vacker är den utomordentligt praktisk: tar litet utrymme i skåpet och är bekväm att transportera vid flyttningar i sin lätta och behändiga förpackning. Servisen — som kostar blott 350 mk. — kan kompletteras med SINIVALKO-kaffekoppar (66 mk dussinet), -gräddsnaeka och -sockerskål (13 mk paret) samt filbunkar, äggkoppar och omelettformar.

ARABIA

Man kan misstänka att det är litet så med envar av oss. Därför är idén med exkursionen i vår stad god. Vi skola upptäcka Helsingfors.

Det var en brokig serie kuponghäften, som för tjugufem år sedan öppnade dörrarna till det »inre Helsingfors». När man så här efteråt bläddrar i den vägvisare som då kom till användning kan det ju hända att ibland ett litet löje sprider sig över ens ansikte, men det är ju bara ett tecken på stadens livskraftiga utveckling.

City passagens underjord var en sevärdhet av rang den tiden, som ingick i första serien. Det var då det. Koskinens folkkök en annan prima ackquisition liksom en läskdrycksfabrik. Att lantdagens lokaler och dåvarande kejsrerliga senaten stodo högt på programmet faller av sig självt. Att däremot Brändö villastad var försedd med stjärna, vilket avsåg att bemärka, att lokalen hade begränsat utrymme, förefaller ju något egendomligt. Om villastaden står det skrivet: »Naturskön. Helsingfors modernaste förstad. Ett framtidssamhälle. Mycket intressant spårvägsfärd ända fram, delvis över isbrytande färjal»

Bland andra märkliga institutioner som man den tiden kunde betitta funnos också folkets hus, Westerlunds karamellfabrik (obs! Endast för skolungdom!) — och biografen Scalal. Så var det första gången i Finland dresserade polishundar, vidare Kajaniemi med eldsläckning av Frivilliga brandkåren, spårvagnshallarna, Hippodromen m. m. Allt trevliga saker. Till Arabia, som också fanns bland förelisningsnumren »hoppades bestyrelsen kunna iordningställa åkdon». Om Agros berättades det att »man fick se två gårdsplaner över varandra, varuhiss, spårväg, dammsugare samt ett sinnrikt telefonsystem». En damskrädderifirma »förelisade byxkjolar och annat modernt». I fiskerimuséet fick man »se levande småfisk uppfostras inför allas blickar, — även annat fångslar intresset». Om Riddarhuset säges det, att man där »i lugn

Prima käk!

Efterfråga alltid VALIOS läckra gräddglass! Erhålles förutom i pinnar även i olika förpackningar om 1/4 l., 1/2 l. och 1/1 l. Beställningar tel. 62630.

VALIOS Gräddglass

EN
DELIKATESS
som smakar
ALLA!

En härlig glass!

ETT GOTT KAFFE

LÖSER TUN-
GANS BAND!

Det är ju en känd sak att diskussionen löper ledigt vid en kopp gott kaffe. Om kaffet rostats i Centrallagets rosteri av dess erfarna fackmän, kan Ni lugnt bjuda det åt Edra vänner och vara övertygad om att de bli nöjda. Speciellt uppmana vi Eder

att pröva våra nyaste kaffe-
blandningar GULDKAFFE
och SILVERKAFFE.

**Säljas i alla Cent-
rallagets medlems-
handelslag.**

Centrallaget för Handelslagen i Finland m.b.t.

och ro, ostörd av moderna konstverks häftiga färgglädje får bese den noblaste av våra salar, vilket utgör en icke ringa rekreation för den heraldiskt och historiskt intresserade.»

Men som sagt. Sedan dess ha vi skaffat oss flera nymodigheter. Det ligger redan en lång utveckling mellan Nationalmuséet och riksdagshuset med dess elektriska votering för att inte tala om moderna slakthus, radio, kvinnokliniker, skyskrapor, varuhus, kyrkor, alkoholfabriker m. m. Och vad kommunikationerna vidkommer behöver man inte kämpa med några svårigheter i den vägen till vilken del av stadens numera vidsträckta område man än tänker dirigera sin nyfikenhet under de rundturer som nu starta.

Alltså: Välkommen, goda huvudstadsbo, till Helsingfors!

Walker.

RYOR
GARN
och allehanda
HANDARBETSTILLBEHÖR

får Ni förmånligt och snabbt från oss. Vårt garnlager är nordens mångsidigaste och i vår permanenta ryeutställning (Kalevagat. 12. Öppen vardagar 9—5, lördagar 9—3. Fritt inträde) finnes ett stort urval vackra ryor och olika slags handarbeten utställda.

AKTIEBOLAGET NEOVIUS

Helsingfors, Kalevagat. 12 Tel. 25 811

Butikerna i Helsingfors:

Annegat. 21 Tel. 25 811

Mikaelsgat. 2 Tel. 28 733

Museigat. 34 Tel. 44 895

Åbovägen 34. Tel. 45 916.

Andra Linjen 2. Tel. 72 030

Femkanten (Fredriksg. 19).

Tel. 35 377

Tavastvägen 35. Tel. 72 261

En modern husmor

vet, att »tvätt dagar» i hemmet numera är slöseri både med tid och pengar. Hon skickar sin tvätt dit var den skötes med sakkämnedom och under en noggrann kontroll.

Kunderna kunna själva besöka vår fabrik för att se huru tvätten försiggår. I våra tvättmetoder finnas inga hemligheter, vi demonstrera gärna för våra kunder tvättens olika procedurer.

Alla i tvätten använda tvättmedel undersökas av prof. O. Routala.

Då vi dessutom ha mer än 20-års praktik, kunna busmödrarna fullt lita på oss.

UUSI PESULA OSAKEYHTIÖ

BRÄDGÅRDSGATAN 6.

TEL. 71 831 & 71 844

DEN GAMLA HÄSTSPÅRVAGNEN ÅTER I TRAFIKEN.

Spårvägstrafiken i Helsingfors började 1891 då de första hästspårvagnarna sattes i bruk å linien Tölö—Brunnsparken samt Sörnäs—Salutorget, och senare Sörnäs—Lappviken. Hästspårvagnarna motsvarade icke i längden den växande trafikens fordringar, och 1901 togs elektriciteten i bruk såsom billigare och verksammare drivkraft. Många roliga minnen förknippas vid dessa gamla »goda» tider då hästkraften ännu betydde verklig hästkraft. På jämn mark var en häst tillräcklig, men i svåra backar såsom vid Kalevagatan (tidigare Vladimirsgatan) spändes en häst till, och under isigt före fingo t. o. m. passagerarna stiga ur vagnen för att hjälpa till.

Spårvägs & Omnibus Aktiebolaget har hedrat Helsingforsveckan med att sätta in en av dessa gamla vagnar för att trafikera sträckan mellan Tölö och Skillnaden söndagarna den 1. och 8. Mars mellan 12—17. Det unga Helsingfors har sålunda ett enastående tillfälle att pröva huru det kändes att åka med de av häst dragna vagnarna och gamla helsingforsare kunna friska upp minnen från forna dar. Föraren har förut kört dylika vagnar då de ännu voro i regelbunden trafik och personalen är klädd i originala uniformer. Vagnen rymmer 20 passagerare, en liten avgift som uppbäres tillfaller Helsingfors-Samfundet. Hugade kunna under resan anmäla sig som medlemmar i samfundet.

Stadshuset.

Adress för allmänheten: N. Esplanadg. 11—13.

Mot slutet av 1800-talet blev stadshusfrågan i Helsingfors aktuell. Stadens myndigheter ansågo det dåvarande Societetshuset lämpligt för ändamålet på grund av dess läge och närheten till de staden tillhöriga byggnaderna vid Senatstorget. Den 17 oktober 1901 undertecknades ett köpebrev mellan Hels. Societetshus Aktiebolag och staden. Köpesumman utgjorde Fmk. 800,000: —. Staden tog likväl ej genast huset i besittning, utan ett nytt bolag, Aktiebolaget Societetshuset, övertog organisationen, eller rättare sagt fortsättningen, av hotell- och restaurangrörelsen under direktör W. Noschis' ledning. För Societetshuset grydde en ny blomstringstid och här försiggingo alla stadens förnämligaste fester och tillställningar, bland vilka de av Kajanus dirigerade s. k. populära konserterna voro särskilt högt uppskattade.

Staden växte och dess förvaltning krävde ökat utrymme. Hotellet och restaurangen fingo vika för drätselkammaren och andra av stadens inrättningar. Den 12 april 1913 firades hotellets avskedsfest. På våren 1914 flyttade hotellet in i sin nya lokal och det gamla Socis med sina glada minnen förvandlades till ett allvarligt och värdigt ämbetsverk. Under kriget var marinsjukhuset inrym i dess stora sal. Drätselkontoret flyttade in i salen år 1922.

Då staden år 1931 övertog de av Stockmann och Helsingfors Aktiebank dittills disponerade husen, flyttade bl. a. drätselkontoret till sistnämnda byggnad. Nu erhöilo Stadsfullmäktige en värdig sessionssal i den vackra festsalen, som underkastades en fullständig nyinredning. Samtidigt inreddes Stadsstyrelsens arbetsrum och därvid byggdes även den täckta »bron» över Sofiegatan, som förenar gamla Societetshuset med Helsingfors Aktiebanks hus.

Societetshuset, med sina rymliga och trivsamma lokaliteter som uppförts i olika delar av landet, hörde på sin tid till samlingsplatserna för det fashionabla sällskapslivet utanför hemmen. Man kan förstå, att behovet av en sådan nöjes- och festlokal gjorde sig starkt kännbart i Helsingfors i början av 1860-talet. Helsingfors hade blivit landets huvudstad, universitetet hade flyttats hit från Åbo och stadens invånarantal växte undan för undan.

Ända på in 1820-talet höll stadens societet sina fester, baler, maskerader m.m. i det gamla Rådhuset vid Stortorget. Men lokalen torde efterhand ha blivit för trång. Enligt den av Ehrenström uppgjorda stadsplanen för Helsingfors hade södra delen av Förstadstorget (Kasern-torget) reserverats för en teater och en hotellbyggnad. Här tänkte man sig troligen platsen för en ny tidsenlig festlokal. Därav blev dock intet.

Mot slutet av 20-talet beslöto några djärva helsingforsare att grunda ett bolag och bygga ett Societetshus med hotell och festvåning. Redan den 30 april 1828 köptes den första delen av de två för ändamålet utsedda tomterna vid Norra Esplanadgatan 11—13. En av direktionsmedlemmarna i »Bolaget för Societé-Hus-Inrättning», som undertecknade köpekontraktet, var arkitekten J. C. L. Engel, vilken även uppgjorde ritningar och kostnadsförslag till den ställiga societetshusbyggnaden. Det nya bolagets stadgar erhöles först den 19 febr. 1831 sin stadfästelse. Byggnadsarbetet hade emellertid påbörjats redan år 1830 och fullbordades år 1833. Under den tid bygget pågick hade bolaget ekonomiska svårigheter att övervinna. Aktieteckningen gav ej det väntade resultatet och byggnadskostnaderna stego till högre belopp än man beräknat.

Svårigheterna torde dock ha övervunnits, ty den 8 december 1833 gick den första stora festen i huset, en maskerad, av stapeln. Den 18 i samma månad anordnades stora festligheter i anledning av H. M. Kejsarens namnsdag. Denna dags kväll voro 400 gäster inbjudna av generalguvernören Thesleff till bal i Societetshusets stora sal. Den 22 december hölls här den första av de s. k. »picknickerna», ett slags dans-tillställningar, till vilka endast stadens »grädda»: officerare, tjänstemän, studenter och det högre borgerskapet, ägde tillträde.

Vid Universitetets 200-årsjubileum arrangerades en hel serie fester och middagar i Societetshuset, och då Alexander II som tronföljare år 1842 besökte vårt land, var även festen till hans ära förlagd till denna lokal.

Vid promotionen år 1857, då bl. a. Runeberg blev teologie doktor,

var promotionsbalen avsedd att hållas i Societetshuset, men generalguvernören greve Berg, som ej blivit inbjuden, förbjöd festen. De inbjudna gästerna höllo emellertid festen i sitt eget namn, och därmed var den saken ordnad. Vid festen till de rikssvenska gästerna höll E. A. Nordenskiöld det tal, som vållade hans drivande i landsflykt. Under ståndslandtdagarnas tid höllo ständerna sina middagar i Societetshuset.

Den stora festsalen, som ursprungligen varit belägen i huvudbyggnadens västra flygel, slopades år 1863. Det var troligen det ökade behovet av hotellrum som föranledde denna ombyggnad. Den nya festsalen byggdes på gårdssidan enligt ett projekt, uppgjort av arkitekt Dalström. Tanken på en konsertsal torde därvid ha gjort sig gällande, ty på ritningarna är salens fris ornerad med namn på kända kompositörer. På 80-talet höllos här konserter 3 gånger i veckan. 1887 utvidgades salen till sin nuvarande storlek, och därtill kommo två foajéer, Stadsfullmäktiges nuvarande diskussionsrum. Salens nuvarande dekorativa inredning är utförd av prof. F. Nyström. Från denna tid härstammar den kända Sofiasalen, som likväl till en början synes ha hört till en (hotellföreståndarens?) bostadslokal.

Helsingfors stads elektricitetsverk.

Adress för publiken: L. Robertsg. 1—3.

Stadens elektricitetsverk begynte med sin verksamhet år 1909. Tidigare ombesörjdes stadens partiella strömbehov av smärre privata företag.

Elektricitetsverkets kraftstation, som är belägen på Sörnäs udde, använder ångkol som bränsle. Dess pann- och ångturbinbestånd är 30000 kW och är tillräckligt stort att upptaga stadens hela belastning, vilket kan vara av behovet påkallat ifall de fjärrkraftverk (Imatra och Abborsfors), som mata »råkraft» till elektricitetsverket, av någon anledning avbryta sin strömleverans.

Från kraftstationen överföres den elektriska energin medels underjordiska kablar till understationerna, av vilka den strösta är belägen i hörnet av Kasern- och L. Robertsgatan. Överföringsspänningen är 5000 och 35000 volt. Från understationerna erhålla förbrukarna sin ström och därifrån manövreras även stadens gatubelysning. En del av förbrukarna (s. k. storförbrukare) erhålla dock sin ström i form av

högspänd ström och ombesörja själva nertransformeringen. Förbrukarna få antingen lik- eller växelström, beroende huvudsakligast på i vilken stadsdel de äro bosatta. Förbrukarnas lampspänning är i regel 125 V.

Elektricitetsverket tillgodoser även stadens spårvägars och den närmaste landsortens strömbehov.

Elektricitetsverkets totala strömalstring år 1935 utgjorde ca. 83 milj. kW-timmar. Dess bruttotoinskomster voro ca. 82 milj. mark och nettoöverskott ca. 39 milj. mark.

Helsingfors stads vattenledningsverk.

Vattenledning anlades i Helsingfors redan år 1876, och vattnet var i s. k. långsamfilter renat åvatten. Detta filterverk anlades på Broholmen i Gammelstaden vid Vanda ås mynning. Vattnet visade sig dock snart icke mera tillfredsställa berättigade fordringar, och år 1909 infördes kemisk rening av åvattnet. En reningstation byggdes på Broholmen, och de bestående filtren kunde omändras för att tjäna nya ändamål. Efter hand som konsumtionen växte, blev den första anläggningen för liten. I sinom tid beviljades anslag för utvidgningsarbeten, och år 1928 stod verket färdigt i sitt nuvarande skick.

Principen vid vattenreningen består i kemisk utfällning, sedimentering, sterilisering och filtrering. Ca 400 meter norrom bron, över Vanda å, på den s. k. Forsby ängen, reser sig en ståtlig byggnad. Vattnet från ån pumpas in i denna, försättes där med aluminiumsulfat och kalk, varvid en fällning uppstår, som, då den i avlagringsbassängerna får avsätta sig, renar vattnet genom att därur borttaga leran och humusämnena, som ge vattnet dess bruna färg. Mellan 2:dra och 3:dje avlagringsbassängen, de äro tre till antalet, tillsättes vattnet klor för att sterilisera detsamma.

Då vattnet långsamt runnit genom avlagringsbassängerna, fortsätter det i rörledningar den 600 meter långa vägen, bl. a. i den nya bron till de s. k. amerikanska sandsnabbfiltren på Broholmen, där de sista resterna fällning, som icke avlagrats i bassängerna, borttagas. Efter filtreringen hamnar vattnet i en samlingsbassäng och pumpas därifrån till vattenborgen i Djurgården och staden.

I samma hus som filtren finnas även elektriska centrifugalpumpar för pumpning av vattnet till staden, och på västra sidan av ån finnes

HARTWALL'S

LÄSKDRYCKER ÄRO

KÄNDA I HELA

LANDET!

en byggnad med 2:nne gamla, med vattenkraft från forsen drivna kolv-pumpar, vilka arbetat där troget ända från vattenverkets första tider. I samma hus finnes även en elektrisk generator, som leverar verket en del av dess elektricitetsbehov, och som även den drives med kraft från forsen.

Intill denna byggnad finnes en annan som hyser en elektrisk generator, som drives med ånga. Detta kraftverk står endast som reserv, ifall den ordinarie strömmen från staden av en eller annan orsak skulle mankera.

Stadens slakthus.

Adress för publiken: Verkstadsg. 2.

Spörsmålet om storstädernas förseende med livsmedel är icke lätt att lösa, särskilt då det rör sig om sådana livsmedel, vilka utgöra en avsevärd del av invånarens dagliga föda, men äro av sådan natur, att de lätt förskämmas eller genom osaklig behandling förlora i kvalitet, eller t. o. m. kunna antaga för hälsan skadliga egenskaper. Det är därför samhällets plikt att sörja för att för köttets sakenliga behandling nödiga inrättningar, såsom slakthus, köttbesiktningensanstalter, kylhus, ändamålsenliga partihandelsplatser m. m. stå kötthandeln och köttanteringen till förfogande.

Stadsfullmäktige beslöto år 1930 uppförandet av en ny slaktinrättning enligt förslag av den år 1928 tillsatta

byggnadsstyrelsen, vars kostnadsförslag steg till 37 milj. mk. Förslaget skilde sig nu från det ursprungliga därigenom, att betydande inskränkningar beträffande slaktavdelningarna och kreatursmarknaden vidtagits, men föreslog byggnadsstyrelsen i dess ställe byggandet av en särskild hall för partihandel med kött, detta på grund av att man hade att taga hänsyn till, att största delen av det i staden konsumerade köttet utgjorts av sådant, som blivit slaktat i landsorten, och endast den mindre delen av sådant, som slaktats i staden. Byggnadsarbetena vid den nya inrättningen vidtogs i april 1931.

Före denna nya slaktinrättnings tillkomst försiggick slakten ute på inrättningen vid Edesviken. Det till staden införda på landsorten slaktade, icke tidigare besiktigade köttet besiktigades i stadens köttkontrollstation i Jordbrukarenas Mjökcentrals hus vid Salomonsgatan. Invid köttkontrollstationen på Annegatan var även partiförsäljningen av kött förlagd. Nu äro samtliga dessa förrättningar sammanförda i en och samma inrättning. Slaktinrättningen förfogar sålunda över tvenne slakthallar, en för storboskap och en för svin. Vid densamma är även köttkontrollstationen förlagd, där besiktning av det införda på landet slaktade, icke tidigare besiktigade köttet, försiggår. Likaså finnes en stor och rymlig hall för partiförsäljningen av kött. Köttet är under försäljningen sålunda icke utsatt för inverkan av väder och vind, vilket tidigare var fallet, då densamma försiggick på öppen gata under bar himmel. Likaså finnas rymliga, maskinellt nedkylda kylhus för köttets ändamålsenliga uppbevaring. I desamma försiggår även köttets lagring och mognad, vilket är nödvändigt för åstadkommande av välsmakliga och förstklassiga köttprodukter. Samtliga avdelningar stå medels i taket upphängda skenbanor i förbindelse med varandra, varigenom köttkropparna bekvämt och utan omlastning kunna transporteras från en avdelning till en annan.

Man torde kunna påstå, att det nya slakthuset visat sig av nehovet påkallat. Närmare 80 % av det i staden konsumerade köttet passerar slakthuset i någon form. Inrättningen har även utövat ett välgörande inflytande på köttets kvalitet och likaså på prisbildningen. Köttprisen ha stabiliserats och kvaliteten förbättrats.

Kommunalhemmet och arbetsinrättningen.

Adress för allmänheten: Kottby.

Helsingfors stads kommunalhem och arbetsinrättning har varit belägen på sin nuvarande plats i Kottby sedan den 1 oktober 1912, efter att dittills ha haft sin verksamhet förlagd till Tölö, på den plats där Stengårds sjukhus numera befinner sig. Kommunalhemmets och arbetsinrättningens område omfattar c:a 30 ha, varav 10 ha utgöra omgärdad mark och 20 ha odlad jord i omedelbar närhet av inrättningen. I kommunalhemmet och arbetsinrättningen finnas för närvarande sammanlagt 1090 interner, nämligen 547 män, 535 kvinnor och 8 små barn, som vistas där med sina mödrar; av männen äro 303 intagna i arbetsinrättningen. Om man medräknar kommunalhemmets sjukhus, som blev färdigt år 1925 och som omfattar 4 olika avdelningar, samt den i Åggelby belägna filialen, vilken år 1930 underordnades inrättningen och som omfattar 3 byggnader, äro internerna inhysta i 8 olika byggnader, innehållande sammanlagt 14 olika avdelningar, envar med sin avdelningsföretsändarinna. I arbetsinrättningen, som skötes av en föreståndare, assisterad av vaktmästare och arbetsledare, finnas flere olika verkstäder, såsom snickeri-, målar-, skräddar- och skomakarverkstad samt en smedja. Kommunalhemmet har även sin egen kyrka.

Till kommunalhemmet är ytterligare ansluten en mekanisk tvättinrättning, vari 400.000 kg bykläder tvättas per år, vidare hantverksavdelningen samt ett svinhus med c:a 600

djur. På kommunalhemmets ägor odlas huvudsakligen potatis och andra rotfrukter samt kål, hö och trädgårdsväxter.

Finlands Vita Gardes (SVK) kasärn.

Per gång tre grupper à 40 personer. Varje grupps besök räcker ungefär 1 1/2 timme. Besök ordnas varje dag: *söndagarna* (1. och 8. 3.) kl. 13 och 14.30; *övriga dagar* (2—7. 3.) kl. 14.30. Som guider fungera officerare och underofficerare från SVK. Adress för publiken: gardets port vid Kasärntorget.

Program för besöken: minnesmärket, ett gevärskompanis lokal, lagren i samma byggnad, maskingevärskompaniets lokal, reparationsverkstäderna, stallet, matsalen och officerskasinot.

Besökarens uppmärksamhet fästes särskilt vid det på gården befintliga vackra minnesmärket. Det är år 1881 rest till minne av de i turkiska kriget stupade gardisterna. Minnesmärket är ritat av arkitekt T. A. *Sjöström* och har förfärdigats av *Stigells* stenhuggeri i Helsingfors.

Historik: Åt Helsingfors Bataljon, som grundades 1812 och till en början förlades till Tavastehus, fann Helsingfors stads byggnadsnämnd en lämplig plats för kasärnbyggnader i den s. k. Nyländska förstaden vid södra delen av Nya torget (nuv. Kasärntorget). Ritningarna uppgjorde nydanaren av det »gamla» Helsingfors, arkitekten Carl Ludvig *Engel*, och år 1819 beviljade kejsaren 581,030 rubel 50 kop. till kasärnbyggnaderna, så att byggnadsarbetena kunde påbörjas samma år. År 1824 blev officersflygeln och den nuvarande kasärnbyggnaden vid Fabiansgatan färdig. Till julen samma år inflyttade bataljonen i dess hägn. Den mot Kasärngatan vettande delen blev färdig först år 1847. Då ryssarna efter Finska Gardets upplösning år 1905 togo kasärnen i bruk, byggdes de på kasärnens bakgård befintliga byggnaderna av rysk modell. Efter frihetskriget fick nuvarande Finlands Vita Garde kasärnen i mycket osnyggt skick i sin ägo; bl. a. hade nedre våningen av nuv. Vörö bataljons flygel använts som stall. Under SVK:s tid har kasärnen reparerats och tillfredställer den nu de fordringar man ställer på en kasärn.

*Helsingfors Autokompanis (HAutoK) kasärn och Helsingfors
Kommenderingskompanis (HKK) stall vid Edesviken.*

Per gång 40 personer. Varje grupps besök räcker ungefär 1 timme. Besök ordnas varje dag: *söndagarna* (1. och 8.3.) kl. 12, 13 och 14; *fredagen och lördagen* (6. och 7. 3.) kl. 9 och 10; *övriga dagar* (2. — 5. 3.) kl. 13 och 14. Som guider fungera officerare och underofficerare från HAutoK och HKK. Adress för publiken: kasärnens huvudingång N. Hesperiegatan 37.

Program för besöken: stabens expeditjonsrum, manskapets logering, föreläsningssalen, gymnastiksalen, tekniska undervisningsrummet, skjutbanan, pannrummet, proviant- och rustkamrarna, köket, matsalen, soldathemmet och stallet.

Historik: HAutoK:s kasärn är byggd år 1935. Kompaniet inflyttade i den nya kasärnen i oktober samma år. I kasärnen kan inlogeras 260 soldater. Automobilgaragen äro ännu under byggnad och bliva färdiga denna vår. HKK:s stall blev färdigt år 1933. I stallet kan placeras 76 hästar. Det är avsett för de högre stabernas, krigsskolornas och enskilda officerares tjänstehästar. Hela Edesvikens militärområde är ännu under planering.

*Örlogshamnen (LA) samt Kustflottans (RL) kasärnområde och
manskapskasärn på Skatudden.*

Per gång 60 personer. Varje grupps besök räcker ungefär 50 min. Besök ordnas varje dag förutom lördagen: *söndagarna* (1. och 8. 3.) kl. 12, 13, 14 och 15; *övriga dagar* (2—6. 3.) kl. 13 och 14. Som guider fungera officerare och underofficerare från RL. Adress för publiken: kasärnområdets port vid ändan av Maringatan.

Program för besöken: sjöstridskrafternas stabs- och sjukhusbyggnad, Statens Skeppsvarvs flytdocka, RL:s farkoster (ombordgång ej tillåten), RL:s köksbyggnad, LA:s min- och torpedverkstad, RL:s stabsbyggnad och första våningen av RL:s manskapskasärn. Endast den sistnämnda förevisas även invändigt.

Historik: Den mer än hundraåriga »Flottska kasärnen» på Skatudden, i vilken Kustflottans manskap nu är inlogerat, är arkitektoniskt en av Helsingfors värdefullaste byggnader. Ovannämnda byggnad, eller rättare sagt byggnadskomplex, i vilken ifrågavarande maskapskasärn utgör den centralaste delen, var avsedd att utgöra ett särskilt viktigt inslag uti den av Engel skapade totalvyn av Helsingfors. Från år 1825 finnes en av Engel uppgjord ritning, omfattande hela ifrågavarande byggnadskomplex. I denna ritning är huvudkasärnen betecknad »gamla» eller med andra ord såsom redan byggd. Ritningen var således uppgjord för tillbyggnader omfattande de till kasärnen hörande låga flyglarna och de symmetriskt på de yttersta flyglarna av hela komplexen planerade två fristående officersbyggnaderna, av vilka endast den ena — nuv. sjöstridskrafternas stabs- och sjukhusbyggnad — har blivit uppförd. I den franskspråkiga rubriktexten för ifrågavarande ritning säges kasärnen vara avsedd för den ryska militärens behov.

Ur traditionssynpunkt är viktigt att veta, att kasärnen en gång tillhört »Finska Sjöekipaget» eller de åren 1830—1831 grundade finska marinavdelningarna.

Före den sista grundliga förbättringen, som försiggick år 1935, har kasärnen i flere repriser omändrats och moderniserats.

Av de tidigare förbättringarna må nämnas centralvärmeledningen och av de senare tvättrummen samt av de allra senaste torkrummen.

Sveaborg.

Per gång 50 personer. Varje grupps besök räcker ungefär 2 timmar. Besök ordnas varje dag:

söndagarna (1. och 8. 3.) tre gånger,

båtarnas avgång från Södra hamnen kl. 9.50, 12 och 13.30.

„ „ „ Sveaborg kl. 13, 14.15 och 16.15.

lördagen (7. 3.) två gånger,

båtarnas avgång kl. 9.50 och 13.30.

„ retur kl. 13 och 16.15;

övriga dagar (2. — 6. 3.) två gånger,

båtarnas avgång kl. 9.50 och 12.

„ retur kl. 13 och 14.15.

Besökskupongen berättigar ej till fri ångbåtsresa. Ifall ångbåtstrafiken till följd av ishinder upphör, kan publiken

gå till fots till Sveaborg via Skatudden. Som guider fungera museernas personal samt officerare och underofficerare från Marinkrigsskolan, Kustartilleriregementet 1 och Nylands Regemente. Adress för publiken: (även om ångbåtstrafiken är avbruten): Södra hamnen, kajen mittemot Presidentens slott, varest en med vit armbindel försedd guide vid uppvisande av besökskupongen lämnar ett tillträdesbevis för Sveaborg.

Program för besöken: Marinkrigsskolan, Sveaborgs kyrka, Ehrensvärd-museet och Krigsmuseet.

Historik: Marinkrigsskolan är vårt lands äldsta officersskola. Den grundades år 1756 av krigsmarsken Augustin Ehrensvärd, skaparen av Sveaborg. Skolan är allt fortfarande inrymd i den gamla, men år 1935 grundligt renoverade byggnaden å Lilla Östra-Svartön.

Sveaborgs kyrka är byggd år 1928 enligt ritningar av arkitekt Einar Sjöström. Den är belägen å Stora Östra-Svartön på samma plats, där ryssarna på 1830-talet byggde en kyrka och äro dess grundmurar till en del den gamla ryska kyrkans.

Ehrensvärd-museet.

(Besöksbestämmelserna, se Sveaborg.)

Ehrensvärd-museet är inrymt i f. d. kungsvåningen i gamla kommandatshuset å till fästningen hörande Vargön. Museet innehåller såväl krigs- och kulturhistoriska minnen från 1700-talet, således från tiden för Sveaborgs byggande ända till frihetskriget. Dessa minnesföremål, vilka till största delen tillhöra Ehrensvärd-Samfundet benämnda förening, belysa olika sidor av fästningens historia, till vilken även hör finska skärgårdsflottans avgörande seger vid Svensksund år 1790. Därför förvaras i museet minnesföremål berörande den ärorika skärgårdsflottans historik, ty denna flotta var i tiden stationerad vid Sveaborg.

Krigsmuseet.

(Besöksbestämmelserna, se Sveaborg.)

Det som fristående inrättning till försvarsväsendet hörande Krigsmuseets samlingar äro inrymda å Gustafssvärd, varest museet har till sitt förfogande den gamla bastionen Carpelan. Krigsmuseet, som grundades år 1930, har fått kämpa med många svårigheter. Dess samlingar hava dock i överraskande snabb takt ökat tack vare rikliga gåvor av fosterländskt sinnade och för vårt försvar nitälskande personer. Till följd härav måste museet redan under tredje året av sin tillvaro flytta till en rymligare lokal, i vilken museibesökarnes antal nu, oaktat platsens avlägsna läge, årligen stiger till omkring tiotusen personer.

Den vidlyftigaste och värdefullaste samlingen i krigsmuseet utgöres av föremålen från frihetskriget, varvid särskilt böra omnämnas till denna hörande jägaravdelningen och röda gardets avdelning. Från tiden för finska skarp-skytteväsendet och ofärdsåren har räddats mycket värdefullt material. Dessutom finns i museet marin-, flyg-, artilleri-, pionier-, förbindelse- och utlandsavdelningar.

Tilkka nya sjukhusbyggnad.

Per gång 50 personer. Varje grupps besök räcker ungefär 1/2 timme. Besök ordnas söndagarna (1. och 8. 3.) samt onsdagen (4. 3.) kl. 14, 14.30, 15 och 15.30. Som guider fungera Helsingfors Militärsjukhus' läkare samt byggmästare från nybygget å Tilkka. Adress för publiken: norra porten vid Tilkka sjukhusområde invid nya Åbovägen.

Program för besöken: sjukhusets allmänna planering, en patientavdelning, köket, matsalen och utsikten från översta balkongen.

Historik: Tilkka nya sjukhusbyggnad är belägen vid Helsingfors Militärsjukhus' medicinska avdelnings gamla byggnad i Tilkka mellan

Lill-Hoplaxviken och Åbovägen. Byggnadsarbetena påbörjades hösten 1934 och blir byggnaden färdig nästa sommar; inredningsarbetet pågår ännu. I det nya sjukhuset, som omfattar såväl en kirurgisk som en medicinsk avdelning, beredes plats för 250 patienter.

Helsingfors Universitets Odontologiska Inrättning (Universitetets Tandklinik).

Adress för allmänheten: Fabiansgatan 24.

Odontologiska inrättningen vid Helsingfors Universitet är inrymd i ett eget för ändamålet enkom uppfört hus vid Fabiansgatan 24; huset, som utgör en del av ett projekterat större byggnadskomplex, är byggt efter ritningar av prof. Armas Lindgren. Det blev färdigt år 1931.

Inrättningen förfogar för närvarande över 3 1/2 av husets fem våningar. I andra våningen är ingången till själva inrättningen, dess telefoncentral, klädskap för kandidaterna samt en föreläsningssal för 120 åhörare. I tredje våningen är väntsalen, garderob och poliklinik med 30 stolar samt bredvid denna tandutdragningsrummet med 8 stolar. I samma våning finns ytterligare operationssalen, från vilken operationerna projiceras i den invid belägna föreläsningssalen, där kandidaterna kunna se och genom förmedling av högtalare följa med operationens förlopp, vidare en röntgenavdelning, ett litet kafé, läs- och skrivrum, ett rum för inrättningens föreståndare m. m.

I fjärde våningen är den tandtekniska avdelningen belägen. Den omfattar ett väntrum, en stor patientsal med 41 stolar, ett rymligt laboratorium med 85 arbetsplatser, samt särskilda rum för demonstrationer, lödnings-, gjutnings-, gips-, kautschuk-, rengörings- o. a. arbeten. — Femte våningen är reserverad för tandplomberingsavdelningen; även där finns en väntsal, en stor patientsal med 41 stolar, ett laboratorium för tandreglerings- och barnavdelningen, ett mindre laboratorierum med 35 arbetsplatser, salar för demonstrationer,

emaljarbeten m. m., ett laboratorium för vetenskapliga undersökningar, ett försäljningsrum för tandtekniska tillbehör etc.

De olika våningarna ha målats i olika färger för att underlätta orienteringen. Särskild omsorg har ägnats ventilationen; inrättningens samtliga 125 tandläkarstolar äro förbundna med rinnande vatten, elektrisk kraft och belysning samt komprimerad luft. Alla ledningar — för vatten, elektricitet, gas, komprimerad luft och ånga löpa i kanaler, som äro inbyggda i väggar och golv och följaktligen osynliga. Överallt finnas lavoarer och en stor mängd sterilisatorer för kokning av instrument; laboratorerna äro tidsenligt utrustade. Patienterna ha sin egen trappuppgång med hiss till samtliga våningar. Mitt i huset finns en rymlig ljusgård, varigenom även de centrala delarna av byggnaden erhålla god belysning. Inrättningens areal utgör något öfver 2500 m² och 120 odontologiekandidater erhålla för närvarande samtidigt undervisning därstädes.

Tekniska högskolans nya laboratorier.

Adress för allmänheten: Albertsgatan 40—42, elektrotekniska laboratoriet.

Liksom kemiska och fysikaliska laboratorier äro obetingat nödvändiga för undervisningen och forskningen inom resp. vetenskaper, äro även tekniska laboratorier oundgängliga för högskoleundervisningen och forskningsarbetet inom de tekniska vetenskaperna. Ett förslag om inrättande av sådana tidsenliga laboratorier framställdes första gången redan för 30 år sedan, men först år 1926 kom det nya elektrotekniska laboratoriet och sex år senare de maskintekniska laboratorerna till stånd. Dessa äro belägna inom det av Kaleva-, Eriks- och Albertsgatorna begränsade området, i två genom en täckt passage förenade byggnader vilkas gemensamma fasadlängd åt Albertsgatan utgör 50 meter och åt Eriksgatan 140 meter.

I det elektrotekniska laboratoriet finnas flere olika avdelningar: 1) starkströmavdelningen, där elektricitetsmaskiner

och elektriska apparater undersökas; 2) svagströmavdelningen, som bl. a. har hand om alla telefontekniska undersökningar; 3) den radiotekniska avdelningen, där de talrika spörsmålen inom detta gebiet utforskas. I laboratoriets första våning är bl. a. en 23 m. lång och 12 m. bred maskinhall belägen.

I maskinlaboratoriebyggnaden finnas fem olika laboratorier: 1) värmekraftlaboratoriet, där frågor rörande ångmaskiner, förbränningsmotorer och ångturbiner undersökas; 2) vattenkraftlaboratoriet, för utredning av frågor rörande vattenturbiner; 3) textilteknologiska laboratoriet med maskiner och undersökningsapparater för textilindustrin; 4) pappersteknologiska laboratoriet, för undersökning av allt som rör papperstillverkning och framställning av slipmassa; samt 5) träteknologiska laboratoriet, där träets mekaniska förädling undersökes och där maskiner och apparater äro installerade bl. a. för utredning av frågor rörande sågindustrin, fanerindustrin samt artificiell torkning av trä. Anordningarna för undersökningar, som hänföra sig till träets kemiska förädling, cellulosaindustrin, äro anslutna till det kemiska laboratoriet.

Suomi-Filmi Oy.

Adress: Bulevarden 12.

Suomi-Filmi Oy., landets äldsta och största filmproducent, med egna tidsenliga laboratorier och en stor studio, utrustad med fullständiga ljudupptagningsapparater, grundades år 1919 och har följaktligen just dessa tider fyllt 15 år. Bolaget började sin verksamhet på förra Brandkårshusets vind, där dess första, synnerligen anspråkslösa studio var belägen. Till en början tjänade denna studio huvudsakligen till framställning av kulisser och scenrekvisita för de mest olika beställare landet runt. Framställningen av levande bilder skedde på den tiden i en mycket blygsam omfattning. Men småningom fick vår inhemska filmindustri luft under vin-

garna, den började ingiva förtroende, och efter 15 års verksamhet har den lyckats övertyga om att den inhemska filmen har en lovande framtid.

Från sin ringa och anspråkslösa början har Suomi-Filmi Oy. vuxit till ett stort etablissemang, vars betydelse även som affärsföretag förtjänar beaktande. Övergången från stumfilmens tid till det nya utvecklingsskede, som inleddes i och med ljudfilmens uppfinning och fullkomning, ställde även Suomi-Filmi inför nya, dittills okända krav. Det var icke längre nog med de blotta bildkamerorna, man fick lov att förse sig med dyrbara och komplicerade ljudapparater. Till en början anskaffades en enda apparat, på våren 1935 behövdes redan en till och på hösten samma år kompletterades uppsättningen ytterligare med en s. k. »mixing»-apparat. Övriga anordningar och inventarier ha i motsvarande mån kompletterats och förbättrats men själva studion, med sina otillräckliga dimensioner och även andra påtagliga brister — här saknas bl. a. tillfredsställande artist- och klädrum, förrådsrum och andra bekvämligheter — måste betraktas som mer eller mindre provisorisk, ty i längden blir det omöjligt att reda sig med dess trånga lokaliteter.

Suomi-Filmi har under sin 15-åriga verksamhetstid producerat över trettio helaftonsfilmer och hundratals s. k. kortfilmer. De förra ha gått under följande namn: »Anna-Lisa», »Finlandia», »Forsfararens brud», »Fiskaren på Stormskär», »Bröllopet på Suursalo», »Sockenskomakarne», »En sommarsaga», »Olles öden och äventyr», »Österbottningar», »Inbrottstölden», »Flyktningarna från Murman», »Trolldomens förbannelse», »Bortbytt», »Den unga lotsen», »Gamla baron på Rautakylä», »Amor omnia», »Stockflötarne», »Våra gossar», »Dem högsta vinsten», »Mellan två danser», »I gryningen», »I Adams dräkt och lite i Evas», »Prostens bröllopsresor», »Timmerflottarens brud», »Har jag kommit till ett harem», »Våra gossar till sjöss», »Svärmor kommer», »De

45,000», »Herrar i helpension», »Den lilla försäljerskan», »Jag och ministern», »Inspektorn på Siltala», »Alla älska» och »VMV 6».

Finlands Rundradio.

Adress för publiken: Fabiansg. 15.

Rundradions hemvist, 'Marmorpalatset' vid Kasärntorget, är säkert värt att beses. Där visas man studiorna, konferencierrummen, ljudupptagningsrummet, där det fabriceras nästan hurudana ljud som helst, programavdelningarna och — om lyckan är god — själva Fabror Markus.

O. Y. Suomen Yleisradio A. B. är ett aktiebolag, av vars aktier visserligen största delen tillhör staten, men som dock helt och hållet lever och verkar på sina egna inkomster, d. v. s. *licensavgifterna*. Med dessa medel anskaffar och sammanställer bolaget programmen, bygger såväl de större som de mindre stationerna och håller de tekniska anläggningarna, på vilket område utvecklingen är mycket snabb, städse på tidsenlig nivå.

Rundradion har i sin tjänst över *ett hundra funktionärer*. Verksamheten är fördelad på följande avdelningar: *Förvaltningen och bokföringen, programavdelningen* med dess underavdelningar, *finskspråkiga föredrag, svenskspråkiga föredrag, musik, hörspel och recitation, reportage och revyer, skolradio-avdelningen; tekniska avdelningen* med studio-avdelning, konstruktionsavdelning, laboratorier och verkstad, *rådgivningsavdelningen, propaganda-avdelningen*.

Österbottniska Nationshuset

Adress för publiken: Museig. 10.

uppfördes efter ritningar av arkitekturbyrån Palmqvist & Sjöström åren 1911—1912 och invigdes för sitt ändamål på Porthansdagen (9/11) sistnämnda år. Huset äges av

Kiinteimistö Oy. Ostrobotnia Fastighets Ab, vars aktiekapital till största delen är de tre österbottniska studentnationernas gemensamma egendom. Huvudingången till huset är från Museigatan och leder till en stor hall med avbalkningar för mottagande av ytterplagg. I bottenvåningen finnas dessutom butiker samt en matsevering för studenter.

Denna gång är det egentliga ändamålet med vårt besök att bese festlokalen, som är belägen i andra våningen och till vilken en bred trappa leder upp från hallen på nedre botten. I övre våningen kommer man först till promenadhallen, smyckad med byster, i brons och gips, av kända österbottningar. Från denna övre hall leda tre breda dubbeldörrar till festsalen. Ursprungligen lågo de österbottniska studentnationernas tre klubblokaler i samma våning som festsalen, men i samband med det stora ombyggnadsarbetet 1933 förlades dessa klubblokaler i tredje våningen. Det härigenom frigjorda utrymmet i andra våningen användes till festsalens utvidgning och utrustning med en scen samt inredningen av två sidorum. Festsalen, vars huvudparti sträcker sig upp genom två våningar, är hög och luftig. Den erhåller sitt ljus genom fem höga fönster, som vetta åt gatan. Mellan fönstren äro marmortavlor uppsatta med förteckningar över namnen på österbottniska studenter, som stupat i frihetskriget. Runt scenöppningen löper en fris med avbildningar av Österbottens gamla medeltida socknars sigill med sina ålderdomliga, delvis på latin avfattade texter. I salens förlängning i bakgrunden löper en fris, smyckad med landskapets och de österbottniska städernas vapen samt österbottniska sockensigill. Dessa sockensigill äro en rätt stor sällsynthet och egendomliga för Österbotten.

Salens märkligaste sevärdhet är det s. k. Österbottniska Galleriet, en bildsamling, omfattande en stor mängd gamla värdefulla porträtt. Alla dessa porträtt föreställa personer, som intagit en bemärkt ställning i Österbottens och hela fosterlandets historia, särskilt dess kulturhistoria. Bland dem återfinnas flere av vårt lands stormän. Det äldsta porträttet är en stor tavla, föreställande biskop F. M. Franzén och målad av prof. F. Westin i Stockholm år 1852. I tavlans bakgrund skymtar en byst av H. G. Porthan. Även andra nära 100 år gamla porträtt finnas i samlingen. Särskilt intressant är ett ungdomsporträtt av J. L. Runeberg. Det är målat av C. P. Mazer, vars liv och verksamhet under de senaste åren varit föremål för konsthistoriska forskningar. Även ett ungdomsporträtt av J. V. Snellman fångar uppmärksamheten.

många andra att förtiga. Samtliga porträtt äro försedda med de avbildade personernas namnskyltar. I salens bakgrund finnas porträtt från en senare tid, bland dem även några kopior. Av de konstnärer, vilkas arbeten äro representerade i samlingen, må förutom de ovan omtalade nämnas J. E. Lindh, G. Budkowski, Oskar Nylander, E. J. Löfgren, B. Reinhold, Eero Järnefelt, Pekka Halonen, L. Sparre, Albert Gebhard, Väinö Blomstedt, Eero Snellman och Tauno Miesmaa.

Man kan gå ut samma väg som man kommit in, genom hallen åt Museigatan. Men man kan också genom en dörr, som leder till en trappuppgång åt Tölögatan, söka sig upp till tredje våningen, där de österbottniska studentnationernas klubblokaler äro belägna. Dessa äro främst avsedda för nationernas veckomöten men omfatta även rum för de österbottniska studenternas kamratliga samvaro. Även här finnas talrika porträtt och andra konstverk samt fotografier av studenter, som stupat i frihetskriget, pris från idrottstävlingar och en vacker inredning att betrakta. Efter besöket i denna våning kan man avlägsna sig genom den trappa som leder direkt ut till Tölögatan.

Riddarhuset.

Adress för publiken: Regeringsg. 2.

Finlands riddarhus såsom institution leder sitt ursprung från Sveriges riddarhus. Finlands riddarhus instiftades år 1818 och på riddarhuset inskrevos främst de i landet företrädda ätter, som tillhört Sveriges riddarhus, samt därefter de ätter, vilka adlades eller naturaliserades efter föreningen med Ryssland. Adlandet förbjöds i den nya konstitutionen, som antogs år 1919, sedan landet blivit självständigt. De immatrikulerade ätternas antal är 1 furstlig, 11 grevliga, 63 friherrliga och 282 adliga. För närvarande fortleva av dessa 7 grevliga, 48 friherrliga och 180 adliga. Varje ätts vapensköld är upphängd i den stora riddarsalen.

Själva riddarhusbyggnaden är uppförd i början av 1860-talet efter ritningar av den svenskfödde arkitekten G. Th. Chiewitz. I den sammanträdde ända från det ståndslantdagarna återupplivades 1863 ridderskapet och adeln under ordförandeskap av den för varje gång av regeringen förord-

nade lantmarsalken. Den sista ståndslandtdagen ägde rum 1905—1906.

Numera sammanträder ridderskapet och adeln vart tredje år till adelsmöte, där densamma rörande eller intresserande frågor behandlas. Mellan adelsmötena skötas angelägenheterna av en direktion, som har att vårda sig om ej blott riddarhusbyggnaden och riddarhusets fonder, utan även om understödande av hjälpbehövande medlemmar och adelns ideella intressen.

Statsrådsborgen.

Detta gamla, efter ritningar av Engel år 1822 uppförda regeringspalats besöker helsingforsaren helt säkert gärna, då fritt tillträde en gång erbjudes. När man låter blickarna glida längs väggarna i den praktfulla sessionssalen, får man en repetitionskurs i fosterlandets nyare historia, och då man vid utgången passerar Eugen Schaumans minnestavla, stämmer man till tacksam begrundan över ödets underbara skickelser och stolthet över den allt uppoffrande fosterlandskärleken.

Presidentens slott.

Adress för allmänheten: Ingången från Mariegatan.

Under Helsingforsveckan har allmänheten även den sällsynta förmånen att få besöka presidentpalatsets, f. d. kejserliga slottets festvåning med dess delvis mycket värdefulla konstsamlingar. Bland de rum som särskilt fånga intresset äro stora och lilla tronsalen samt stora och lilla matsalen.

Nationalmuseum.

Den ståtliga museibygnaden, en skapelse av arkitekterna Gesellius, Lindgren och Saarinen, är till det yttre välbekant för varje helsingforsare, men det lär finnas många, som ännu aldrig tagit museets enastående samlingar i betraktande.

Vi kunna här blott uppmana de sistnämnda att offra någon timme på att bese dessa samlingar. Finlands folks forntid träder oss redan vid ett flyktigt besök liksom närmare, och den som en gång kommit innanför museets väggar förnyar otvivelaktigt besöket även utan uppmaning. Så pass mycken uppmärksamhet äro vi skyldiga den gamla folkkultur, på vars grund vår moderna civilisation har vuxit upp.

Ateneum.

Denna i renässansstil uppförda palatsliknande byggnad på Järnvägstorgets södra sida är bekant för varje helsingforsare, men långt ifrån hela Helsingfors har sett dess rika konstsamlingar. I Finland finns intet annat så stort tavelgalleri som här, omfattande även nyare konstverk ända till våra dagar.

Sinebrychoffska samlingarna.

Adress: Bulevarden 40.

De av Paul och Fanny Sinebryhoff hopbragta samlingarna, som förvaltas av Finska Konstföreningen, utgöra en för våra förhållanden sällsynt privatkollektion. De omfatta ett stort antal mycket värdefulla konstverk, varigenom de komplettera våra relativt torftiga offentliga konstsamlingar. Vi fästa särskild uppmärksamhet vid samlingen av miniatyrmålningar, som saknar motstycke i detta land.

Universitetets zoologiska museum.

Adress: N. Järnvägsg. 13.

Universitetets zoologiska samlingar äro numera inrymda inom förra ryska kadettskolans väggar. De omfatta många lärrika sevärdheter, särskilt för skolungdomen.

Universitetsbiblioteket.

Adress: Unionsg. 36.

Universtitetsbiblioteket, som samtidigt är Finlands nationalbibliotek, är i sin nuvarande gestalt endast något över hundra år gammalt. Vid Åbo brand år 1827 förstördes nämligen det dåvarande akademibiblioteket så fullständigt, att av dess 40,000 volymer endast c:a 800 räddades undan lågorna. Den egentliga stommen till det nuvarande universitetsbiblioteket bildades till en början av Matthias Calonius' boksamling, som staten hade inlöst och skänkt till universitetet. Sedermera har biblioteket vuxit genom köp och värdefulla gåvor, så att antalet böcker för närvarande uppskattas till 1/2 miljon volymer. Bland rariteter må nämnas Agricolas Abc-kiria, Rucous-kiria, Manuale Aboense, Missale Aboense samt Agricolas bibel ävensom svenska biblar ända från Gustav Vasas tid.

Observatorium.

I astronomiska observatoriet har allmänheten tillfälle att betrakta stjärnhimmeln och bese inrättningens synnerligen värdefulla vetenskapliga instrument och apparater.

Stockmanns varuhus.

1930 flyttade Stockmanns in i det nya affärspalatset, som är ett av de modernaste i hela Europa och speciellt vad de inre, praktiska anordningarna beträffar representerar teknikens sista ord. Av dessa anordningar känner publiken till åtminstone rulltrapporna, som då varuhuset slog upp sina nya portar väckte enastående förtjusning. Men »i kulisserna» dölja sig en mängd intressanta detaljer, som kunderna i vanliga fall icke äro i tillfälle att se; detaljer som vid denna rundvandring nu komma att presenteras. Sålunda visas bl. a. uppvärmningsanordningarna, den elek-

triska kraftanläggningen, ventilationssystemet, packkällare o. varuutsändning, lagren u n d e r Centralgatan, ramperna för inkommande och utgående gods, paternoster-hissarna, vitvaruateljén, kontoret, restaurangköket m. m.

Maskin och Bro Ab.

Adress för publiken: Sörnäs Strandväg 9.

Maskin och Bro Ab. är landets största industriella företag på verkstadsområdet. Bolagets huvudtillverkningar äro broar och järnkonstruktioner, ångpannor samt övrigt grovt plåtarbete, maskiner för cellulosa- och pappersfabriker samt separatorer, Abloy-lås och emaljerade hushållsvaror. Bolaget har tidigare tillverkat även flere grundgående båtar till floder i Ryssland och Sibirien. Bolaget äger hela aktiestocken i Ab. Sandvikens Skeppsdocka och Mekaniska Verkstad samt så gott som samtliga aktier i Ab. Crichton-Vulcan Oy. Koncernen bereder arbete åt över 3,000 arbetare.

Arabias porslinsfabrik.

Fajans- och porslinstillverkningen i Finland har redan länge stått på en hög nivå, vilket framgår bl. a. därav att produkter inom denna bransch från vårt land kunnat säljas även utomlands i ständigt växande omfattning. Ett besök i Arabias fabrik är i högsta grad intressant.

Uusi Pesula O/Y.

Adress för allmänheten: Brädgårdsg. 6.

Förevisningen av Uusi Pesula, vårt lands största och modernaste mekaniska tvättinrättning, är säkert av stort intresse, i synnerhet för husmödrarna. Här få vi se med vilken snabbhet, omsorg och skicklighet halva Helsingfors' underkläder bli tvättade, manglade, strukna och stärkta.

Andelslaget Elanto m. b. t.

Adress för allmänheten: Ekog. 2.

Av Elantos olika etablissemang torde framför allt dess moderna brödfabrik, den största i sin bransch i Europa, väcka besökarens intresse.

Järnvägsrestaurangens kök.

Den som vill se ett modernt mekaniserat storkök försummar ej att besöka järnvägsrestaurangens erkänt förstklassiga kök.

Kafé Torn.

Adress för allmänheten: Kalevag. 5.

Huvudstadens enda »skyskrapa» — vem besöker ej gärna dess översta våning, där en enastående utsikt öppnar sig över hela Helsingfors. Under Helsingforsveckan har man tillfälle därtill utan att behöva offra en slant på någon beställning. Men när man väl är där, slår man sig gärna ned vid en kopp kaffe för att ännu en stund dröja i de högre regionerna.

Finska Glödlampfabriken A/B.

Adress: Båtsmansg. 29.

Fabriken, vilken började sin verksamhet som en anspråkslös reparationsverkstad för utbrunna glödlampor, har under skicklig ledning utvecklats till en modern lampfabrik, vars produkter röna en betydande efterfrågan ej blott inom landet utan även utomlands. Med intresse följer man de yrkesvana arbetarens flinka handgrepp vid tillverkningen av den inhemska Airam-lampan.

Valio.

Adress: Kalevag. 61.

Andelssmörexportaffären Valio m. b. t. grundlades år 1905 och var dess medlemsantal i slutet av senaste år 550. I början riktade Valio sin affärsverksamhet endast på försäljningen av sina medlemmars ostprodukter och smör. Under årens lopp utvidgades verksamheten då Valio i sina egna stadsmejerier började framställa smör och edamerost. År 1935 emottog Valio smör från mejerierna 308.240 drittlar, av vilka 189,725 drittlar exporterades. Ost emottog Valio senaste år från mejerierna 2.705.046 kg, och då man dessutom medräknar den egna produktionen i Valios stadsmejerier, vilken steg till 1.113.170 kg, var Valios ostmängd sammanlagt 3.818.216 kg. Av denna mängd sålde Valio till utlandet 2.426.830 kg. I sina egna stadsmejerier emottog

SOCKER
är kraft i
koncentrerad form

Finskt socker
99.98 % näring
100 % söthet
omsättes i kraft genast
och fullständigt.

Ät mera

**FINSKT
SOCKER!**

Valio under senaste år sammanlagt 71.356.999 liter mjölk och 1.086.000 liter grädde. Valios omsättning senaste år steg till 560 milj. mark. Förutom huvudkontoret i Helsingfors har Valio filialer i Viborg, Åbo, Tammerfors, Uleåborg och Jyväskylä. Jämte beredningen av smör och edamerost tillverkas i Valios Helsingfors mejeri även askostar, av vilka Viola smörosten samt Koskenlaskija- och Kisaostarna torde vara välkända av alla. I mejeriet i Åbo framställes bl. a. den utmärkta flaskgrädden »Fyrväppling». Den nyaste förädlingsformen av mjölkhus-hållningsprodukter, glasstillverkningen, har Valio även upptagit på sitt program. Från och med innevarande vår tillverkas nämligen glass i Valios mejerier i Helsingfors, Viborg och Tammerfors. I Åbo vidtog glassfabrikationen redan för två år.

På besök i Kansallisteatteri.

Adress: Östra Teatergränden.

Då vi kommit in och stå på Kansallisteatteris scen, observera vi, när vi vända blickarna åt Kaisaniemi-hållet, att scenen sträcker sig ett gott stycke i denna riktning. Bakom de höga järndörrarna är ett stort förrådsrum, fyllt med teaterrekvisita. Förut hissades så gott som alla målade fonder och kulisser upp i taket. Men sedan dess ha förhållandena blivit andra. Teatern har fått »nya himlar och en ny jord». — Till de nyare scentekniska anordningarna hör den vid en väldig vertikalrulle fästa »rundhorisonten», som gör särskilda fonder och kulisser överflödiga, då samma himlarymd utbreder sig åt alla håll. Dessutom äro alla scendekorationer numera plastiska, tredimensionala, varför deras skapare måste vara något av både målare och arkitekt på en gång. I scengolvet öppna sig vid behov både större och mindre luckor, genom vilka den för en teater oumbärlige »Deus ex machina» eller oftare trollet, djävulen,

vålnaden o. a. underjordiska varelser kunna göra en effektfull entré.

Med de teatermånar, -stjärnor och -solar, som dölja ig i rampljus och strålkastare, kan allt efter omständigheterna en solig sommar dag, en stämningsfull stjärnenatt eller en praktfull solnedgång trollas fram för att i nästa ögonblick förvandlas till mörker och oväder, med åska, blixn och regn. Det finns moderna skådespel, i vilka själva aktören är en underordnad faktor, som måste ha en komplicerad teknisk apparat till sin hjälp — illusionen kan därvid bli fullständig, men konstens genius lyser ofta med sin frånvaro.

Kansallisteatteris allom bekanta byggnad är ett verk av professor Tarjanne. Fasaden är av grå granit med täljstensdekorationer. Tomten tillhörde ursprungligen Vilhelmsgatans badinrättning, och kostnaderna för teatern inkl. tomten stego på sin tid till en och en halv miljon mark i dåvarande valuta.

Judiska Församlingens Synagoga.

Adress: Malmg. 26.

Med Finlands befrielse befriades Finlands judar från det undantagstillstånd de länge levat i och år 1918 beviljades Finlands judar fullständiga medborgerliga rättigheter. Samma år fastställdes även den första samfundsordningen för Judiska Församlingen i Helsingfors. Församlingen räknar nu 1.158 personer.

För utövande av sin religion och för religionsundervisning har judiska församlingen] städse underhållit en synagoga och skola, vilka intill år 1906 voro inrymda i förhyrda lokalteter. Efter det Helsingfors stad åt judiska församlingen skänkt en tomt vid Malmgatan 26 till en synagoga och skola och tack vare bidrag från landets egna och utlandets judar kunde församlingen den 31 aug. 1906 inviga synagogabygg-

naden, till vilken arkitekt Jac Ahrenberg uppgjort ritningarna. Templet, som är inrymt i andra våningen, består av en stor sal, över vilken en kupol välver sig. Runt omkring salen sträcker sig en läktare. I salens främre del, som vättar mot öster (Misrah), är en nisch inbyggd, i vilken den heliga arken står. De på vardera sida om arken befintliga, i förgyllt trä utförda sniderierna, föreställande symbolistiska figurer, och kronan över arken härstamma från den första synagogan i Helsingfors från 1830-talet. I denna ark förvaras den heliga skriften (Thorán), skriven för hand på pergament. I mitten av salen reser sig Bimen, en upphöjd plats, varifrån den heliga skriften uppläses vid gudstjänsten. Männen hava sin plats nere i salen och kvinnorna på läktaren. Vid gudstjänsten står menigheten vänd mot öster, där det heliga landet ligger, »ty från Zion kommer Lärán och Guds Ord från Jerusalem».

Helsingforsveckans »grande fête» i Mässhallen 5. 3. 1936.

Det verkliga evenemanget under Helsingforsveckan är den stora festen i Mässhallen, dit helsingforsarna säkert komma att vallfärda i stora skaror. Festen går av stapeln den 5. mars och programmet är synnerligen mångsidigt. Vita gardets orkester under ledning av Lauri Näre svaras för musiken, Brummell & Co kåserar om helsingforsarnas nöjesliv förr och nu och fru Toini Kartos elever utföra historiska salongsdanser i kostymer. Pas de quatre, Vengerka, Pas d'Espagne, Pas de Patineur (skridskodans) och därtill »figurvalser», olika variationer av den gamla och evigt unga valsen. Georg Malmsten sjunger delvis nya kuplett nummer till publikens förnöjelse. Ur repertoaren må nämnas: »Helsinki-neidon tarina» av R. R. Ryynänen till melodi av Georg Malmsten, »Hei heipparallaa Helsinki» av Agapetus, »Marssi Nikodeemuksen nuotilla» samt på svenska »Helsingforsvalsen» och »När paraden spelas av marinare», de båda sist-

nämnda av Georg Malmsten. Til slut trådes dansen till musik av Gardets gossar — på modernt vis som omväxling efter programmets historiska salongsdanser. Detta är endast några utplock ur det rikhaltiga programmet. Hela Helsingfors kommer säkert att samlas till festen om torsdag, ty biljettpriset är alldeles ovanligt lågt — endast 15 mk.

ELANTO

REVUE

